

LUNDS
UNIVERSITET

Lex Liberalism

En kvalitativ studie om hur Lexbase gör politik

Av
Astrid Olsson & Astrid Skarin

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårterminen 2021

Handledare: Håkan Hydén

Examinator: Matthias Baier

Förord

Vi vi inledningsvis tacka den andra Astrid för gott samarbete, många skratt genom hela skrivprocessen och händelserika dagar i kollektivet. Vi vill därefter rikta ett stort, rungande tack till vår handledare Håkan Hydén som kommit med vägledning, ärlighet och goda tips längs vägen. Slutligen vill vi tacka Philip för ditt trevliga lynne, vågade debatter och en språklig finess.

Abstract

The Swedish website Lexbase was launched the year of 2014, by the publisher Jonas Häger. They market themselves as *a database with public documents from Swedish courts for the general public*. Through their search engine, Lexbase offer private persons to find private and legal persons who have been facing legal proceedings since 2008. The aim of this study is to examine how Lexbase, as a private body, perform politics as well as a contextualization of Lexbase, in a wider point of view than social media. The empirical data is retrieved from Lexbases Facebook page, consisting of their publications, through a subjective selection. The ambition of this study is to schematize their publications and ultimately perform politics, based on a specified definition of the term *politics*. A qualitative content analysis has been applied. The result of the empirical findings has been categorized within six themes. They are as follows: *the self, performative feminism, popular appeal, the market, criminality* and *risk*. The conclusion of this study is that Lexbase perform politics through a positioning of themselves in a moral framework. They make statements on criminality, elected representatives, and the functions and transparency of society. Lexbase can be contextualized by being embedded into the period characterized by the aftermaths of a decentralization of power, which entailed a categorical dissolution of societal frames of reference where new policies, from private bodies, could be performed. The theories used in this study are *reinvention of politics, the risk society* and *governmentality*.

Keywords: *Digitalization, Facebook, Lexbase, politics, risk*

Nyckelord: *Digitalisering, Facebook, Lexbase, politik, risk*

Antal ord: 16 240

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Problembeskrivning	6
1.2 Problemformulering	7
1.2 Bakgrund	8
1.2.1 Innan Lexbase	8
1.2.2 Lexbase	10
1.2.3 Digitalisering	10
1.2.4 Politik som begrepp	12
1.3 Tidigare forskning	14
1.3.1 Metod för litteratursökning av tidigare forskning	14
1.3.2 Relevant tidigare forskning	14
1.4 Rättssociologisk relevans	17
1.5 Syfte och frågeställning	18
1.6 Avgränsningar	19
1.7 Disposition	19
2. Teoretiska och begreppsliga utgångspunkter	20
2.1 Att uppfinna det politiska	20
2.2 Risksamhället	22
2.3 Governmentality	24
2.4 Politik som begrepp	26
3. Metod	27
3.1 Val av empiri	27
3.2 Datainsamling	28
3.3 Urval	29
3.4 Analysmetod	29

3.5 Forskningsetiska överväganden	31
3.6 Reliabilitet	32
3.7 Validitet	33
4. Resultat	34
4.1 Nyckelord	34
4.2 Jaget	34
4.3 Performativ feminism	35
4.4 Folklighet	37
4.5 Marknaden	39
4.6 Kriminalitet	40
4.7 Risk	42
5. Analys	44
5.1 Hur gör Lexbase politik genom sin Facebooksida?	44
5.2 Hur kan Lexbase kontextualiseras med hjälp av sin Facebooksida samt teorier om reflex modernisering, risksamhället och governmentality?	47
6. Diskussion och slutsatser	52
7. Fortsatt forskning	55
Referenser	57

Förkortningar

DN - Dagens Nyheter

EU - Europeiska Unionen

GAL-TAN - Grön Alternativ Libertariansk - Traditionell Auktoritär Nationalistisk

GDPR - General Data Protection Regulation

KRIS - Kriminellas Revansch I Samhället

NE - Nationalencyklopedin

SACO - Svenska Akademikers Centralorganisation

SFS - Svensk Författningssamling

SOU - Statens Offentliga Utredningar

SVD - Svenska Dagbladet

1. Inledning

Den svenska webbsidan *Lexbase.se* lanserades år 2014 av Jonas Häger, som än idag är ansvarig utgivare. Lexbase marknadsför sig som *allmänhetens databas med offentliga handlingar från svenska domstolar* (Lexbase, 2021a). Tjänsten erbjuder privatpersoner att hitta fysiska och juridiska personer som varit inför rättslig prövning i Sverige sedan 2008 (Lexbase, 2021b). Användare tillhandahåller dokument mot betalning som innefattar parter, händelseförlopp och domstolens bedömning (Lexbase, 2021c).

För att nå ut till en allmän publik använder Lexbase sig av Facebook, med sin sida *Lexbase.se*, som är deras enda sociala kanal med över 23.000 följare. Lexbase samarbetar även med den svenska podcasten *Rättegångspodden*, som är den femte största i Sverige (Poddtoppen, 2021).

1.1 Problembeskrivning

Lexbase har uppmärksammats i media, av ett flertal ledande nyhetskällor. Bland annat så lyfts Lexbases för- och nackdelar där diskussionen väger dömdas framtidsförutsättningar mot behovet av skydd (SvD, 2021) men även hur Lexbase, sett i ljuset av dagens tekniska möjligheter, lokaliserat ett kryphål i en förlegad grundlagstiftning (Aftonbladet, 2017). Media för även fram att det finns en vilja från regeringen att revidera grundlagen för att kunna förbjuda Lexbase (DN, 2017), en lagändring som bl.a. Kriminalvården, Datainspektionen och Svenska Kyrkan uppmuntrar (SvD, 2021). Mer kritiska till lagändringen är däremot Justitieombudsmannen, Advokatsamfundet och Sveriges Radio som menar att denna ändring i grundlagen kan få oönskade konsekvenser (SvD, 2021; SvD, 2020).

Lexbase har även varit objekt för granskning i en omfattande offentlig utredning (SOU 2020:45) som konstaterar att Lexbase är ett fenomen som bör utredas vidare. Då Lexbase inte överskrider sitt rättsliga handlingsutrymme, utan ges befogenhet att distribuera dessa

offentliga dokument genom ett grundlagsskydd, ställs denna legalitet i relation till personlig integritet.

Tidigare forskning har undersökt de konsekvenser som ett ökat tillgängliggörande av domar innebär för individer med lagöverträdelser. Lexbase lyfts också som en brottspreventiv mekanism, där Lexbases nyttiga effekter får stå i fokus, då möjligheter ges till personer att göra riskbedömningar i sin tillvaro. Företaget är även intressant ur en normsynvinkel, då Lexbase diskuteras i relation till en normalisering av registerbaserad bakgrundskontroll.

1.2 Problemformulering

Utifrån vår bekantskap med forskningsområdet har vi konstaterat att det finns en tendens i tidigare forskning, samt i mediala och politiska material, att utredning kring Lexbase utgår från en syn på Lexbase som funktion och verktyg. Vi menar att placering av Lexbase i en sådan kontext, som distributör, är begränsat. Fokus på *funktionen* av Lexbase utelämnar dess företagsidentitet, unika egenskaper och det som särskiljer Lexbase från andra företag med liknande funktion, som exempelvis Mr Koll (2021) och Verifiera (2021). I denna bredare kontext med Lexbase som "mellanhand" finns det få möjligheter att adressera den enskilda aktören och dess karaktär då fokuset istället läggs på företagets gemensamma funktioner i samhället. Lexbases företagsidentitet utgörs inte endast av sin tjänst, utan också av sina publika relationer och sociala medier. Genom att studera verksamheten utifrån den plattform där Lexbase uttrycker åsikter - dess Facebooksida - kan Lexbases politiska aspekt ramas in, vilket är en del av Lexbase som vi upplever inte varit i forskningsfokus tidigare. Inte heller har Lexbase placerats in i en kontext av den samhällsliga moderniseringen, eller i en tid av digitalisering och globalisering. Att undersöka Lexbase utifrån denna synvinkel anser vi är intressant då Lexbase är ett exempel på hur en privat aktör får utrymme att påverka politik, i stor eller liten omfattning. Vi önskar således genom vår kandidatuppsats att bidra till ytterligare forskning inom området som berör tjänsten Lexbase och diskutera hur Lexbase gör politik genom sin Facebooksida men också kontextualisera Lexbase.

1.2 Bakgrund

I detta avsnitt presenteras ytterligare bakgrundskunskap om situationen innan Lexbase, men även om Lexbase och dess funktioner, inklusive en koncis redogörelse för de huvudsakliga rättsreglerna Lexbase förhåller sig till. Bakgrunden fortsätter med en presentation av digitaliseringen, för att beskriva industrisamhällets övergång till ett digitalt samhälle, och presenterar de strukturella förändringar som skett i hur samhället organiseras. Med digitaliseringen uppkommer nya organiseringsformer för debatt som inte är territoriellt bundna, vilket leder in till en ökning av forum där politik kan göras vid sidan av traditionellt media. Dagens förståelser av verkligheten runt omkring oss kan ha en stark bundenhet till sociala media. Bakgrunden avslutas med ett diskussion om politik och en bild av olika sätt begreppet politik kan förstås.

1.2.1 Innan Lexbase

Historiskt sett har kriminalpolitiken inte varit objekt för samma politiska diskussioner som idag. Under 1900-talet handlade kriminalpolitik om prioriteringspolitik, där bl.a. våldsbrott, narkotikabrott och ekonomisk brottslighet sattes i fokus. Den breda forskning som bedrevs under denna tid resulterade i svar som utmynnade i nya tankegångar kring kontrollmetoder och risktänkande, vilket blev en början på en ny kriminalpolitik. Under denna tid var kriminalpolitiken i stort sett opolitisk, då det var etablerade forskare som stod i framkant av kriminalpolitikens nya framväxt. Den senare delen av 1900-talet präglades av ett ökat intresse för kriminalpolitiken och blev integrerat i partipolitiken, i takt med den stora straffrättsliga reformen 1989 (Andersson & Nilsson, 2017, 150-151). Efter den stora straffrättsliga reformen har kriminalpolitiken i rört sig mer och mer mot den dagliga politiken och är idag en fråga som partipolitiken profilerar sig genom (NE, 2021a).

Christel Backman diskuterar det svenska belastningsregistret i en publikation från 2012, två år innan Lexbases uppkomst. En problematik som präglar Lexbase är spänningen mellan personlig integritet och brottsprevention, vilket också återfinns i diskussioner kring

brottsregistret. Det kan konstateras att detta dilemma inte är unikt för Lexbase, utan existerade även innan dess.

Backman förklarar att Sverige har en lång historia av datainsamling och registerförande av sin befolkning (2012, 13). Just lagöverträdelser ses dock som känslig information i Sverige, med hänvisning till hur svensk media sällan offentliggör namn på gärningspersoner eller misstänkta sådana (2012, 14). Backman menar att även myndigheter anammar en varsam syn på belastningsregister, och av den anledningen hanteras information om lagöverträdelser av hårdare kontroll än andra personuppgifter (med undantag för de som skyddades av dåvarande personuppgiftslag, SFS 1998:204) (2012, 14).

Backman redogör för en ökning i användandet av bakgrundskontroller, en utvecklingsriktning hon menar kan härledas till början av 2000-talet då det blev obligatoriskt för arbetsgivare inom skol- och barnverksamhet att granska individers bakgrunder. I samband med den ökade användningen och normaliseringen av brottsregister har användandet sedan dess förskjutits i relation till sitt ursprungliga syfte. Backman talar om möjliga icke-åsyftade funktioner genom de ökade möjligheter till övervakning när användandet av brottsregister normaliseras inom fler arbetssammanhang. Denna process försvårar möjligheter för individer med ett brottsligt förflutet att återanpassas in i samhället och ökar istället risken för återfallsbrott som konsekvens av ett socialt utanförskap (Backman, 2012, 17). Krocken som Backman identifierat i belastningsregistret gäller intresset för personer med lagöverträdelser och potentiella offer, utifrån dilemman om personlig integritet i relation till vad en tillgänglighet av dessa dokument kan göra för förebyggande av brott (2012, 14).

Tillvägagångssätten för att begära ut handlingar hos Lexbase i jämförelse med statliga myndigheter skiljer sig, där domstolsmyndigheterna lämnar ut dokumenten under kontrollerade former, och utdrag ur polisens belastningsregister kan i regel endast göras av den individ som utdraget berör (Sveriges Domstolar, 2021; Polismyndigheten, 2021).

Hos Lexbase finns däremot möjlighet för alla att erhålla information om lagöverträdelser (Lexbase, 2021a).

1.2.2 Lexbase

Dokumenterna som Lexbase distribuerar hittas genom tre olika söksätt; träff genom att känna till namn eller personnummer, träff genom adressökning och träff genom företagsnamn eller organisationsnummer. Träffar ges endast om sökobjektet har varit förekommande i en rättsprocess och om denne är över 18 år. De brott som begåtts under gränsen för myndighetsåldern blir således först sökbara när den tilltalade fyllt 18 år (Lexbase, 2021d). Utöver utdelning av dokument erbjuder Lexbase även en s.k. bevakningstjänst. Där ges inloggade användare möjlighet att bevaka ett område utifrån ett givet postnummer. Bevakningen innebär att användaren får notifikationer om personer som är förekommande hos Lexbase flyttar in i det valda postnummerområdet (Lexbase, 2021e).

Lexbases utdelande av rättsliga dokument om lagöverträdelse möjliggörs genom att databasen är grundlagsskyddad av yttrandefrihetsgrundlagen (SFS 1991:1469). Grundlagsskyddet tillåts genom ett utgivningsbevis från myndigheten för press, radio och tv (Lexbase, 2021f). Det innebär att dataskyddsreglering inte blir tillämplig på Lexbase (SOU 2020:45, 238), då en grundlag går före vanlig lag, med hänvisning till den formella lagkraftens princip och rådande regelhierarki (SFS 1974:152; 8 kap. 18 §). Enskildas personliga integritet skyddas genom brottsbalken, bl.a. förtalsbrott, hets mot folkgrupp och brott mot tystnadsplikt (Justitiekanslern, 2021). Det undantag för känsliga personuppgifter som uttrycks i förordning (EU) 2016/679 (nedan refererat till som GDPR) omfattar inte uppgifter om lagöverträdelse och har därför inte ytterligare skydd. Känsliga uppgifter innefattar exempelvis uppgifter om filosofisk övertygelse, fackföreningstillhörighet, genetisk data eller etnicitet (Artikel 9 GDPR).

1.2.3 Digitalisering

Ulf Bjereld och Marie Demker menar att industrisamhällets övergång till ett digitalt samhälle innebär att de strukturer som tidigare utgjort sättet samhället organiseras kring förändras och att de sociala skiljelinjer som tidigare varit betydande suddas ut mer och mer. De tidigare skiljelinjerna härleds ur både den nationella och den industriella revolutionen; den nationella revolutionen, med avskaffandet av feodalsamhället och

uppkomsten av nationalstaten, framkallade konfliktlinjer centrerat kring kyrkan och staten medan den industriella revolutionen, med industri i städer och jordbruk på landet, framkallade två primära konfliktlinjer - dels den kring arbete och kapital, men också den om stad och landsbygd (SOU 2016:85, 245-246). Bjereld och Demker lyfter hur 1970-talet kan tolkas vara ett startskott för den kommunikationsteknologiska revolutionen, där en förändring av infrastrukturen börjar ta form som frångår territoriets hegemoniska ställning och förändrar villkoren för "maktutövning, identitetsbildning och normgivning" (ibid, 247).

De nya skiljelinjer som lokaliserats ansluter istället till frihet/auktoritarism och associeras till GAL-TAN-skalan. De värdemässiga kategorier som förknippas med GAL-TAN-skalan är familj, tradition, nation, lag och ordning, religion, tolerans, livsstil och individualitet och kan i det politiska rummet utmynna i diskussioner om exempelvis jämställdhet, rasism, hållbar utveckling, invandring, djurs rättigheter och kriminalitet. Digitaliseringen erbjuder på detta sätt nya politiska sammanslutningar som inte ansluter till de traditionella, till följd av mindre fysisk bundenhet och skapandet av transnationella nätverk. Likaså innebär detta att plattformarna för politisk debatt ökar i antal och att nya informationskällor utvecklas parallellt med traditionell media (ibid, 249-251).

Sociala medier lyfts som ett avgörande forum på grund av dess omfattande räckvidd, tempo och interaktion. Sociala mediernas funktioner kan därav användas till att befästa ett koncept eller en åsikt och föra dialog kring samhällsfrågor (ibid, 252). Facebook är en av de många sociala medier som florerar idag och möjliggör kommunikation bortom traditionella identiteter som istället sammanförs genom en delad åsikt eller intresse (ibid, 267). Lennart Weibull och Ingela Wadbring lyfter i *Massmedier* hur de sociala mediernas expansiva tillväxt orsakar en oro på sikt hos de traditionella medierna. Oron utgörs av att människor istället vänder sig till sociala medier för det innehåll som traditionella medier vanligen publicerar på sina egna kanaler (2014, 232).

Medier och människors förståelse av sin omvärld har ett starkt samband, uttrycker Jesper Strömbäck (2009). Han lyfter begreppet *pseudoverklighet* som syftar på hur den verklighet de flesta känner till är den verklighet som medier förmedlar, eftersom att individer inte har

åtkomst till stora delar av verkligheten genom förstahandsupplevelser. Nästa led i resonemanget blir hur definitionen av verkligheten utgörs av den definition som individer exponeras för i medier (Strömbäck, 2009, 368). Weibull och Wadbring fortsätter och lyfter aspekten av hur medier har blivit en naturlig del i vardagen. Medierna hjälper individer i ett modernt samhälle att navigera sig i komplexiteten runt omkring dem. Medier får rollen som "orienteringspunkter i tillvaron" (Weibull & Wadbring, 2014, 266) och fungerar som ett par glasögon varigenom människan förstår och värderar sin omgivning (ibid).

I och med det senaste årtiondets globalisering och digitalisering har sociala medier fått en stor betydelse i normbildningsprocessen och styrningen av människor. Digitaliseringens framgång har medfört en försvagning av statens traditionella regleringsinstrument, på grund av att de nya principerna inte är lika bundna till lokala eller nationella kontexter. Samhällets förändring från ett industrisamhälle till ett samhälle präglad av digitalisering gör att normbildningsprocessen förskjuts mot aktörer involverade i teknikutveckling (Baier, Svensson & Nafstad, 2018, 80-82).

Sociala medier, som Monika Djerf-Pierre menar genomsyrar hela vår vardag, har en stor betydelse för den demokratiska styrningsprocessen och för medborgarnas politiska uppfattning (2009, 369). Djerf-Pierre menar att politik inte längre uteslutande tillhör de traditionella institutionerna, utan bedrivs i lika stor utsträckning inom populärkulturen och på så sätt integreras i vardagen. Djerf-Pierre resonerar vidare att det är medierna som sätter dagordningen för den politiska debatten och har stort inflytande över politiska handlingar och beslutsfattande. Hon menar även att medier på lång sikt formar människor och skapar politiska referensramar vartefter individer anpassar sig (ibid, 382-383).

1.2.4 Politik som begrepp

Först kommer en diskussion föras för att sedan knyts an i avsnitt 2.4 *Politik som begrepp* där begreppets betydelse i vår uppsats presenteras. Diskussionen tar avstamp i Ylva Norén Bretzers *Sveriges politiska system* (2017) samt ur Andrew Heywoods vetenskapliga artikel *What is politics?* (2001).

Vad politik är i bred bemärkelse är Heywood och Norén Bretzer relativt överens om. Heywood inleder med en generell sats där han fastställer *politik* som den "aktivitet där människor skapar, bevarar och påverkar" (2001, 1) de regler som i sin tur utgör aktuella livspremissor. Norén Bretzer menar att politik utgörs av aktörer i samhället som involverar sig i en diskussion om frågor i syfte att påverka samhällsutvecklingen (2017, 13).

En mer begränsad definition är den som endast inkluderar den aktivitet och beslutsfattande inom staten (i svensk kontext folkvalda församlingars interna och externa handlande) som hanterar sakfrågor och ansluter till en traditionell syn på begreppet. Definitionen innefattar även de politiska partier och dess företrädare i ett samhälle (Heywood, 2001, 3; Norén Bretzer, 2017, 13).

En något bredare definition av det politiska relateras till dikotomin om publikt och privat. Definitionen utgörs, istället för enbart politiska partier och den styrande apparaturen, även av andra statliga institutioner som agerar i det publika och är en förlängning av den beslutsfattande arenan (Heywood, 2001, 1), exempelvis Domstolsmyndigheten, Kriminalvården eller Socialstyrelsen. Denna definition där det privata skiljs från politiken skapar även ett begreppsliggörande av politik som inte innefattar de praktiker som befinner sig utanför det offentliga rummet (ibid, 4).

Ytterligare en hållning till begreppet politik är den mest inkluderande och progressiva. Den ställer politik vid sidan av institutioner och ramar in politik som alltid möjligt oavsett offentlighet eller det privata och istället något som kan praktiseras i alla former av social interaktion, inräknat både globala eller mer intima sammanhang (Heywood, 2001, 6-7). Heywood fortsätter och knyter an till begreppet makt i den mening att det är makten som skiljer politik från andra former av socialt beteende (ibid). Denna definition av politik tillåter således fler aktörer än de statliga att utföra politik och politiska handlingar är en fråga om handlingar som har förmåga att uppnå ett visst mål och i slutändan påverkar produktion och distribution av resurser (ibid) samt symboliska eller fysiska värden (Norén Bretzer, 2017, 13). Norén Bretzer lyfter även hur kapital och kompetens kan utmynna i en aktörs möjlighet att influera för en viss måluppnåelse (ibid).

1.3 Tidigare forskning

1.3.1 Metod för litteratursökning av tidigare forskning

I litteratursökningen har sökmotorerna LubSearch, Google Scholar och LIBRIS nyttjats. Detta har kompletterats med en statlig offentlig utredning gällande inskränkning av grundlagsskydd för uppgiftssamlingar avseende lagöverträdelser (SOU 2020:45).

Avgränsningarna för litteratursökningen har reducerats till att endast innefatta material som anknyter till något av sökorden *Lexbase*, men även *belastningsregister*, för att rama in ytterligare material som behandlar en liknande princip om samlade databaser över lagöverträdelser. Efter läsning av de första träffarna inkluderades även ordkombinationerna *Lexbase + dom* och *kriminellas + revansch + i + samhället* i sökprocessen.

Tidsomfånget för materialet har fortsättningsvis avgränsats till 2012-2020 med motivet att få inblick i ämnet även innan *Lexbases* uppkomst år 2014. Avslutningsvis innefattar den tidigare forskningen endast material från svenska författare med argumentationen att *Lexbase* som forskningsobjekt är starkt kontextbundet till det svenska samhället och nationell lagstiftning.

Beslut om att inkludera mer forskning än endast de på avancerad nivå har fattats, med argumentet att fenomenet *Lexbase* befinner sig i ett tidigt skede och området kan tolkas vara underutforskat på avancerad nivå. Tyngd kommer läggas i statliga offentliga utredningar, böcker och arbeten på högre nivå.

1.3.2 Relevant tidigare forskning

I vår litteraturstudie valde vi att utgå från en tematisk innehållsanalys för att på ett systematiskt sätt granska materialet och hitta mönster i texten (Boréus & Bergström, 2018, 55-64). Vi analyserade återkommande begrepp och kategoriserade dessa i teman, för att få en övergripande blick över tidigare forskning som gjorts (ibid). De begrepp, kodningsenheter, som vi identifierade är *stämpling*, *stigma*, *återanpassning*, *rehabilitering*,

arbetsmarknad, personlig integritet, register, och normaliseringsprocess. Utifrån dessa kodningsenheter lokaliserade vi fyra olika teman.

Det första temat kretsar kring Lexbases negativa effekt på tidigare kriminellas möjligheter på arbetsmarknaden och till samhällelig återanpassning. I dessa studier lutar sig författarna mot Erving Goffmans teori om *stigmatisering* och Howard S. Beckers *stämplingsteori* (Backman, 2012, 19; Seftigen, 2019, 38-39; Causevic & Elholm, 2015, 17; Karat, 2017, 30). Stämplingsteorin förklarar att när en individ begått en kriminell handling så stämplas denne som kriminell av sin omgivning, vilket leder till att individen tillslut accepterar omgivningens syn och lever upp till stämplingen (Newburn, 2017, 9). Tankegångarna bakom stigmatisering grundar sig på att man ser kriminellt beteende som en misskrediterad egenskap som individer med lagöverträdelser besitter. När individer besitter dessa egenskaper reduceras de till att endast likställas till vad egenskapen innebär, och blir därmed stigmatiserad (ibid, 253).

Tidigare forskning lyfter hur stämpling och stigmatisering av tidigare kriminella gör att de får svårare att återanpassa sig in i samhället och få arbete (Causevic & Elholm, 2015, 44-45). I relation till denna diskussion lyfts vikten av att tidigare kriminella får tillgång till arbete då det minskar risken för återfall, vilket i sin tur ökar chansen för samhällelig återanpassning (Causevic & Elholm, 2015, 44-45; Seftigen, 2019, 53-54; Backman, 2012, 87). Att en privat aktör ger ut information som återfinns på belastningsregistret framhävs som en negativ effekt med hänvisning belastningsregistrets negativa effekter för kriminellas möjligheter på arbetsmarknaden (Backman, 2012, 87; Seftigen, 2019, 53-54). Det framkommer även diskussioner om att arbetsgivare upplever ett internt och externt tvång att göra bakgrundskontroller av kriminellt beteende inför anställning, för att fullfölja sin roll som arbetsgivare (Gallardo, 2014, 27-28; Karat, 2017, 47; Backman, 2012, 24-25). Detta tvång möjliggör privata tjänsters existens i den professionella sfären, på grund av normaliseringen kring användandet av register med lagöverträdelser (Johansson, 2014, 13; Backman, 2012, 17).

Ytterligare ett tema är den brottsprevention som Lexbase bidrar till. Den tidigare forskningen lyfter hur det både i den privata och professionella sfären finns legitima anledningar att få tillgång till den information som Lexbase ger ut (Backman, 2012, 93; SOU 202:45, 270). I den professionella kontexten synliggör den tidigare forskningen att information om individers lagöverträdelser bidrar till det brottspreventiva arbetet i den mån att individer med lagöverträdelser hålls borta från vissa arbetsplatser som man inte anser att individen bör röra sig i, vilket även minskar risken för återfall (Backman, 2012, 93; Gallardo, 2017, 18-19; Karat, 2017, 40-41; SOU 2020:45, 270). Här lyfts säkerheten gentemot tredje man och arbetsmiljön som bedömningsgrunder (Gallardo, 2017, 18-19; Backman, 2012, 55). I den privata kontexten finns det legitima anledningar att få tillgång till information om individers lagöverträdelser, då det medför möjligheten för egna riskbedömningar av individer i sin närhet. Bland annat lyfts behovet av att undersöka om någon man dejtar har blivit dömd för sexualbrott eller våld i nära relationer (SOU 2020:45, 270; Backman, 2012, 87).

Ett tredje tema är hur Lexbase skiljer sig i utlämnandet av uppgifter i jämförelse med staten (SOU 2020:45, 269; Johansson, 2014, 10; Ragnå, 2014, 32). Författarna menar att den tekniska möjlighet att hitta statliga dokument innehållande lagöverträdelser, som Lexbase skapat, bidrar till en ökad tillgänglighet och en minskning i motstånd vid utlämnandet av statliga dokument som ökar risken för att de används på moraliskt klandervärda sätt (SOU 2020:45, 269-270; Johansson, 2014, 11-15; Ragnå, 2014, 32). Det framkommer även frågor kring rättssäkerheten i den tidigare forskningen som diskuterar hur staten tappar kontroll över statliga dokument och hur de görs tillgängliga och används, samt att informationen har flyttats från originalkällan till sekundärkällor. Dessa faktorer framhäver författarna ha en negativ effekt på rättssäkerheten (SOU 2020:45, 270; Johansson, 2014, 16). I linje med detta uttrycks även en absurditet i att aktörer i den privata sfären kan sammanställa och profitera på något som liknas Polismyndighetens belastningsregister, så länge ett utgivningsbevis erhålls (SOU 2020:45, 270; Johansson, 2014, 4; Ragnå, 2014, 63). Avslutningsvis belyses Lexbase framgång som ett resultat av ett välriktat entreprenörskap som identifierat en hög efterfrågan (Krafft & Rosander, 2015, 30).

Det sista temat vi har lokaliserat är den normaliseringsprocess som Lexbase producerar genom möjligheten till bakgrundskontroll som tjänsten erbjuder (Johansson, 2014, 14; SOU 2020:45, 271; Ragnå, 2014, 32). Det lyfts även aspekter om att en ökad användning av brottsregister kan leda till ökad acceptans av dokument som kan innebära integritetsintrång (Ragnå, 2014, 32; SOU 2020:45, 271; Backman, 2012, 92). Ytterligare en normaliseringsprocess som lyfts av författarna sammanlänkas till den skiftning som sker i vem som ger ut de statliga dokumenten. Denna form av normalisering leder till att statlig organ tappar kontrollen över dokumenten när det har blivit normaliserat och accepterat för privata aktörer att distribuera dem (Johansson, 2014, 14; SOU 2020:45, 271).

Sammanfattningsvis berör den tidigare forskningen diskussioner kring de individer som blir objekt för brottsregistrering och hur dessa upplever konsekvenser av Lexbases existens. Det lyfts även hur användningen av register innehållande information om lagöverträdelser kan användas som brottsprevention, vilket lyfts som en av de positiva effekterna av Lexbase. Den ökade användningen av register som Lexbase bidrar till lyfts däremot som något negativt då den tidigare forskningen påvisar att det leder till en normaliseringsprocess som är ogynnsam i den bemärkelse att det riskerar att den personliga integriteten sätts på spel. Avslutningsvis ställs även Lexbase i relation till rättssäkerheten och den statliga myndighetens funktion vid utlämnande av offentliga dokument.

1.4 Rättssociologisk relevans

Vår valda fokus i ämnet Lexbase berör ett flertal aspekter som kan undersökas utifrån ett rättssociologiskt angreppssätt. Studien riktar fokus på samtalet om kriminalitet och Lexbase som kriminalpolitiskt fenomen. Den politik som görs av en aktör kan diskuteras i termer av att de ställningstaganden som politiken utgörs av, får som effekt att det förskjuter det innehåll som ryms inom det normativa. Detta påverkar den sociala praktiken, men även de sociala normerna, i en växelverkan. Vad som ryms i detta normativa är fortsättningsvis en fråga om vilka ideér och aktörer som ges utrymme, och vilka andra som därmed utesluts. Den rättssociologiska relevansen hittas här i att Lexbase genom sin politik uppmuntrar till vissa sociala föreställningar och därmed trycker undan andra, vilket

innebär en påverkan på den sociala praktiken. De frågor som berörs av politiken reflekteras i de teman som framträder i Lexbase publikationer på Facebook. Då media är integrerat i vår vardag finns det ytterligare relevans i att ha just Facebook som empiri, då sociala medier har en stor roll i hur individen förstår sin tillvaro.

Ämnet blir även rättssociologiskt relevant utifrån ståndpunkten att Lexbase representerar ett samhällsligt skifte som vidgar möjligheterna för för icke-traditionella aktörer att influera kriminalpolitiken. I förlängningen kan detta påverka den rättsliga praxisen och även de rättsliga normerna. Rättstillämpningen förhåller sig till de rättsregler som etablerats genom politiskt beslutsfattande, därför är det relevant att se vilka faktorer som kan påverka politiken.

Lexbases politik kan ha effekter på kriminalpolitiken som kan, om beslutsfattande tillåter, innebära en omfördelning av resurser inom kriminalvård och rättsväsende. Detta kan innebära betydande skillnader för de individer som indirekt och direkt berörs av ändrade policys, och därmed påverka rättsliga normer och rättslig praxis.

1.5 Syfte och frågeställning

Med vår kandidatuppsats syftar vi till att undersöka hur Lexbase gör politik genom sina publikationer. Den arena där Lexbase får möjlighet att föra ett sådant samtal, och i förlängningen göra politik, menar vi är deras Facebooksida, där deras följare blir mottagaren. Den valda empirin utgörs av Lexbases publicerade inlägg på sin Facebooksida, som är deras enda sociala kanal. Ambitionen är att utforska och beskriva materialet med hjälp av en tematisk innehållsanalys. Syftet är att analysera Lexbases inlägg och göra en schematisering av inläggen och utifrån det kunna uttala oss innehållet i Lexbase politik.

Kandidatuppsatsen syftar även till att undersöka hur Lexbase kan placeras in i ett större perspektiv med hjälp av Facebooksidan, exemplifiera detta utifrån teorin. Intresset ligger i de förutsättningar som möjliggör Lexbases närvaro i den kriminalpolitiska sfären. Vi vill applicera Michel Foucaults teoretisering kring *governmentality*, Ulrich Becks diskussioner *att uppfinna det politiska och risksamhället*.

Följande två frågeställningar ligger till grund för uppsatsen:

1) *Hur gör Lexbase politik genom sin Facebooksida?*

2) *Hur kan Lexbase kontextualiseras med hjälp av sin Facebooksida samt teorier om reflexiv modernisering, risksamhället och governmentality?*

1.6 Avgränsningar

Undersökningen kommer inriktas på Lexbase och *en* del av Lexbases publika relationer; deras Facebooksida med 23.000 följare, som är deras enda sociala media. Således görs avvägningen att inte innefatta andra textformer i empirin, som tidningsartiklar och podcast-samarbetet med *Rättegångspodden*, där andra än Lexbase ligger bakom författandet. Denna avgränsning innebär att det empiriska underlaget inbegriper ett urval av Lexbase publikationer, exkluderat information som publiceras på deras hemsida. Facebooksidan involverar även anslutande kommentarsfält till publicerade inlägg, kommer inte inkluderas i vår empiri. Med nämnt beslut förloras responsen till inläggen, något vi är medvetna om. Detta är en avvägning vi gjort, då vårt syfte inte är att undersöka hur Lexbase tas emot.

Vi har även avgränsat uppsatsen till att inte inkludera de juridiska förutsättningar för Lexbases framgång. Juridiken som Lexbase omfattas av presenteras i bakgrunden för att ge en övergripande bild, och kommenteras inte vidare i kandidatuppsatsen. Vi har också valt att inte inkludera aspekten som berör de personer som återfinns i databasen eller konsekvenser tjänsten kan få för dem. Anledningen bakom varför dessa beslut har tagits är för att sådan information återfinns i en stor del av den tidigare forskningen.

1.7 Disposition

Uppsatsen inleds med en problemformulering och en problembeskrivning av fenomenet Lexbase. Nästkommande avsnitt är bakgrunden, som kort redogör för perioden innan Lexbase, för att sedan behandla Lexbase och dess grundläggande funktioner. I bakgrunden inkluderas även en beskrivning av digitaliseringen och politik som begrepp för att ytterligare ge en fördjupning i ämnet och ge läsaren en inledande kontextualisering. Vidare

presenteras tidigare forskning, samt tillhörande metodval, för att ge en övergripande blick över vad som tidigare forskats kring ämnet. Den rättssociologiska relevansen redogörs sedan för, och leder sedan till en presentation av vårt syfte och våra frågeställningar. Inledningen avslutas med avgränsningarna där vi redogör för besluten om vad som ryms i vår uppsats. Fortsättningsvis presenteras de teoretiska utgångspunkterna; *Att uppfinna det politiska, risksamhället, och governmentality*, som avslutas i ett begreppsliggörande av *politik*. Därefter redogörs metoden för vår datainsamling, analys- och urvalsmetod, följt av reliabilitet och validitet där metodologiska styrkor och svagheter med datainsamlingen diskuteras. Den tematiska innehållsanalysen beskrivs sedan i syfte att ge läsaren en förståelse för vad resultatdelen grundar sig på. Avslutningsvis under metodavsnittet presenteras de forskningsetiska övervägandena för att skapa förtroende och bidra till god forskningssed. I avsnitt fyra presenteras den tematiska innehållsanalysen applicerat på empirin, där vi introducerar sju olika teman i vilka exempel från rådatan presenteras och analyseras. Uppsatsen femte avsnitt innefattar analysdelen, som knyter ihop teori och empiri och svarar på våra två frågeställningar. Analysen följs av en diskussion och slutsats om de fynd som gjorts i empiri och analys. Avslutningsvis presenteras förslag på eventuell fortsatt forskning för ytterligare funderingar kring ämnet Lexbase.

2. Teoretiska och begreppsliga utgångspunkter

2.1 Att uppfinna det politiska

Vi har valt Ulrich Becks teori om *reflexiv modernisering*, i syfte att analysera hur Lexbase gör politik i en större kontext. På sin Facebooksida har Lexbase möjlighet att föra samtal och väcka åsikter och på så sätt, i förlängningen, göra politik. Utöver det är vi även intresserade av att gå ett steg längre, utanför kontexten av Facebook, och undersöka vilka förutsättningar som gjort det möjligt för Lexbase att få plats på den politiska arenan. Teorin om *reflexiv modernisering* ger oss verktyg att undersöka hur Lexbase, genom utvecklingen av samhället från ett industrisamhälle till ett mer individualiserat samhälle, fått utrymme att göra politik på nya sätt.

Under 90-talet utvecklade Ulrich Beck sin teori om *reflexiv modernisering* som grundar sig på det moderna samhällets behov av att modernisera sig självt, vilken han menar blir en slags "andra modernisering" där den första moderniseringen är förändringen från ett feodalt jordbrukssamhälle till ett industrisamhälle (Beck, 2012, 18; Beck, 1994, 2; Beck, 1996, 34). Centralt i teorin ligger *risksamhället* som Beck presenterar i syfte att just förklara den förändring som samhället gör när den går från ett industrisamhälle till en *reflexiv modernitet* (Beck, 2012, 18). Ett *risksamhälle* karaktäriseras av tanken om att industrisamhällets verksamhet har medfört oavsiktliga konsekvenser för människors livsvillkor, vilket har förändrat föreställningarna om samhällets målsättning. Under industrisamhället var den ledande målsättningen att bedriva vinstdrivande verksamheter för att öka samhällets resurser, men under den reflexiva moderniteten är det riskhantering som är den främsta målsättningen (Beck, 1996, 35-40). *Reflexiv modernisering* innebär alltså *risksamhällets* "konfrontation med sina egna konsekvenser, som inte kan hanteras (adekvat) i industrisamhällets system [...]" (Beck, 1996, 34). Beck menar att *risksamhället* ger uttryck åt denna typ av samhälleliga förändring i samhällets relation till de problem som skapats i sin egen utveckling, vilket i sin tur förändrar samhällets uppfattning om säkerhet. När samhället blir mer observant på de risker som industrisamhället gett upphov till, är det inte möjligt att hantera dessa risker bundna till samma system, utan här menar Beck att det sker en förändring av hanteringen av riskerna vilket framförallt syns i politiskt handlande och beslutsfattande (ibid, 36).

Något som Beck hänvisar till i sin förklaring av samhällsutvecklingen från industrialismen till *reflexiv modernitet* är övergången från *antingen-eller* till *både-och*. Beck menar att det under industrisamhället förelåg en dynamik av *antingen-eller*, där en ordning med tydliga gränser mellan sfärer i samhället fanns. Samhället utvecklades sedan, genom globaliseringen, till en *reflexiv modernisering* där *både-och* präglade samhället (ibid, 11). *Både-och* innebär en kategoriupplösning som luckrar upp traditionella industriella och sociala referensramar, för att sedan inkludera dessa i nya modernare former (Beck, 1994, 2). Denna kategoriupplösning har i sin tur medfört en individualiseringsprocess som innebär att individerna själva måste hitta nya sätt att forma och organisera sina liv, eftersom det inte längre finns några givna referensramar då de självklara de fått genom

industrisamhället har upphört att existera (Beck, 1996, 134-135). Individualiseringen leder sedan i sin tur till att nya ramar för samhörighet skapas, och inom dessa tillkommer nya uttryck. I och med dessa nya samhörigheter och uttryck som skapats, tar sig även politiken ny form (ibid, 137).

Subpolitik är ett annat centralt begrepp som Beck tar upp i samband med sin teoretisering av *reflexiv modernisering* och relateras starkt till hans tankegångar kring att individualiseringen blir politisk. Beck förklarar att den individualiseringsprocess som sker under *reflexiv modernisering* är något som tvingas fram, och således inget som individerna själva väljer, eftersom det grundar sig på kategoriupplösningarna (ibid). Genom detta tankesätt menar Beck att individualiseringsprocessen inte blir privat, utan en ny form av politik. Denna typ av politik benämner Beck som *subpolitik* och syftar till den politik som drivs av aktörer utanför det politiska systemet (ibid, 140). Beck menar att det under industrisamhället var en tydlig skillnad mellan vilka aktörer i samhället som bedrev politik, och vilka som inte gjorde det. Under *reflexiv modernisering* har dessa kategorier och gränser blivit mer diffusa och det hierarkiska politiska system har förlorat sitt inflytande på grund av att samhället är mer individualiserat. Det är här som Beck menar att det är möjligt "att uppfinna det politiska" (ibid, 137-140).

2.2 Risksamhället

Vi har även valt att ta ytterligare stöd i teoretiseringen av *risksamhället* genom andra teoretiker utöver Ulrich Beck. Tim Newburn lyfter kriminalpolitiskt perspektiv som tar hänsyn till digitaliseringens tid, vilket ger oss fler nyanser av begreppet att ta stöd av i vår analys.

Tim Newburn lyfter i *Criminology* (2017) begreppet risksamhälle och en ny kultur präglad av kontroll. Termen understryker en skiftning i den samhälleliga mentaliteten, där "the values of the unsafe society displace those of the unequal society" (Newburn, 2017, 351-352), en tes som primärt utvecklats av Ulrich Beck. Det tidigare fokuset, på att säkerhet i ett samhälle alstras av välstånd, menar Beck har ersatts av en mindre optimistisk syn där fokus istället ligger i risker och konsekvenser som skapats av teknisk och vetenskaplig

utveckling vilket utgör en kulturell skiftning till ett responsivt förhållningsätt snarare än ett förebyggande. Newburn fortsätter och lyfter Anthony Giddens som menar att risksamhället även medför en misstro mot kompetens och expertis i samhället. Att tidigare ha tillit till att den vetenskapliga utvecklingen kan hantera och forma den yttre världen, har således omformats till en brist på förtroende i och med de konsekvenser som industrisamhället medförde (ibid).

David Garland undersöker i *The Culture of Control* förändringar inom brottsbekämpning, kriminalpolitik och praktik. Den första förändring Garland lokaliserar och presenterar handlar om en förhöjd emotionalitet vid diskussioner om brott och brottsbekämpning av politiker, till följd av en ökad rädsla för brott i samhället (ibid, 353). Garland lyfter även att diskussioner om brott och brottsbekämpning har fått mer utrymme i den politiska sfären, och en förändring samtalets karaktär. Han talar om en politisering och ett ökat engagemang från andra röster än de med expertis. I likhet med Giddens, menar Garland att denna expertis negligeras och att debatten har en populistisk karaktär (ibid, 354). Han talar även om en förändring i den kriminologiska tanken, med förklaringsmodeller för varför brott förekommer med svar att de beror på bristande kontrollmekanismer, i kontrast till att de förekommer som en konsekvens av ojämlikhet och sociala problem. Denna syn har fått ökat utrymme och resulterar i ett fokus på den kriminologiska handlingen och hur de motverkas, snarare än individen bakom (ibid).

Slutligen lyfter Garland att den brottspreventiva sektorn utvidgas i den mening att fler aktörer för brottsprevention och kontroll etableras i samhället vid sidan av det traditionella rättssystemet. Han för fram kommersialisering av brottsbekämpning, där han syftar på en ökad betoning och etablering av brottspreventiva möjligheter bland medborgare och icke-statliga aktörer. Han fortsätter och för fram hur brottspreventiva metoder expanderat inom den privata sfären och att säkerhet och kontroll kan tillhandahållas, inte bara genom det traditionella rättssystemet, utan även genom privata aktörer. Han avslutar med att konstatera att säkerhet numera har blivit kommodifierad och blivit en produkt på en marknad (ibid).

Fortsättningsvis inkluderar Newburn även Pat O'Malley i sin litteratur, som menar att det finns en stark koppling mellan dessa nya förändringar inom brottsprevention och nyliberalismen. Dessa, uttrycker O'Malley, opererar i en växelverkan, i den mening att de stärker varandra parallellt då de arbetar utifrån en liknande logik, präglad av rationalitet, beräkning, effektivitet och individens eget ansvar (ibid, 356).

2.3 Governmentality

Vi har även valt att ta stöd i Michel Foucaults tankegångar kring *governmentality*, för att analysera det maktskifte som skett mot ett mer individualistiskt samhälle, vilket relaterar till Becks tankegångar om *reflexiv modernitet*, samt Lexbases utrymme inom den politiska arenan. Genom *governmentality* förklarar Foucault även att liberalismens intåg i samhället har bidragit till en ökad konsumentmakt som gjort att den produktiva makten fått förhöjd status i samhället. Detta har även lett till en ökad privatisering, vilket ligger till grund för Lexbases plats på den politiska arenan.

I Arnold I. Davidsons bok *Security, territory, population* (2009), en sammanställning av Foucaults föreläsningar på Collège de France, återfinns Foucaults tankegångar kring *governmentality*. Teorin synliggör ett nytt sätt att utöva makt som präglar moderna liberalistiska samhällen (Lindgren, 2007, 258; Wickham, 2013, 229). Han lokaliserar en skiftning i regeringskonsten, i den mer liberala styrningsmakt som uppkom under mitten av 1700-talet. Denna tidsepok menar Foucault präglas av *pastoral makt* som är en maktform han spårar tillbaka till antikens religiösa tankar där makten härleddes ur en religiös ledare som fungerade som herden för en fårflod (Davidson, 2009, 123-124). Här inleder Foucault en diskussion kring paradoxen om fåraherden ser befolkningen eller individen som det viktigaste elementet, och om herden är villig att offra en för alla, eller alla för en. Denna debatt är central i hans resonemang där han till slut landar i att *pastoral makt* riktar sig mot var och en, och sätter inte gruppen framför individen, vilket svarar till individualistiska tankar (ibid, 129). Foucault förklarar att *pastoral makten* var hans förstudie till sin teori *governmentality*, eftersom det för honom synliggjorde de komplexa relationer som råder under lagen, vilket han menar är en av de avgörande ögonblicken i maktens historia i västerländska samhällen (ibid, 184-185).

En annan central aspekt som Foucault relaterar till *governmentality* är den självdisciplinerade makten, som även den är hämtad ur 1700-talets *pastoralmakt*. Foucault menar att den produktiva makten, som *pastoralmakten* är, förknippas med ett liberalistisk tankesätt där aktörerna själva spelar en roll i styrningen av normativa beteenden (Larsson & Backman, 2011, 36-37; Newburn, 2017, 349). I sin tolkning av Foucault diskuterar Gary Wickham hur individer växlar i sin betydelse, och får innebörden av att primärt vara en aktör på en marknad, med egenintressen (Wickham, 2013, 231). Kontroll, i detta nya tankesätt och samhällsform, reproduceras och produceras i avreglering, privatisering och ökad konsumentmakt (Lindgren, 2007, 260; Newburn, 2017, 349). I och med 1700-talets maktdecentralisering menar Foucault att styrningsprocesser även återfinns på olika nivåer i samhället (Wickham, 2013, 229; Larsson & Backman, 2011, 36-37). I samband med Foucaults tankegångar kring aktörers självdisciplin, lyfter Newburn begreppet *prudentialism* för att på egen hand utveckla fenomenet. Han menar att andra aktörer som bidrar till utövandet av styrningsmakten, tillåter brottspreventiva möjligheter. Liberalistiska maktformer möjliggör alternativa sätt att hantera kriminalitet som härstammar från privata aktörer i syfte att komplettera statliga kontrollmekanismer. Detta sätt, som ger utrymme för aktörerna att själva påverka makten, är något som Newburn kallar för *the co-production of security* (Newburn, 2017, 349).

Under 1970-talet när Foucault myntade *governmentality* byggde han det på konceptet *conduct of conduct*, som i stora drag innebär styrande av andras beteende, men även sitt eget (Davidson, 2009, 193, 389). *Conduct of conduct*, som är socialt konstruerat, går hand i hand med hans tankegångar kring självdisciplin. Begreppet syftar till att ringa in en kollektiv mentalitet hos aktörerna, som de medvetet eller omedvetet rättar sig efter (Davidsson, 2009, 194, 389; Wickham, 2013, 229). Foucault menar att *conduct of conduct* handlar om en styrning genom frihet, vilket karaktäriserar liberalistiska samhällen och fungerar som en effektiv styrningsteknik (Davidson, 2009, 354; Larsson & Backman, 2011, 39). Utifrån konceptet *conduct of conduct* menar Foucault att statens politiska och administrativa struktur inte är det primära intresset, utan snarare den produktion och

spridning av kunskap utifrån att individer och grupper som styr sig själva (Davidson, 2009, 354).

2.4 Politik som begrepp

Vår första frågeställning (*Hur gör Lexbase politik genom sin Facebooksida?*) kräver ett begreppsliggörande av *politik* och således även ett klargörande av den betydelse begreppet kommer få i vår analys. Vi anser begreppet relevant till vår kandidatuppsats eftersom att Lexbase kan ses som ett exempel på hur en privatperson begåvas med politisk makt. Med utgångspunkt i avsnitt 1.1.3 *Politik som begrepp* och Ylva Norén Bretzer (2017) samt Andrew Heywoods (2001) tankegångar presenteras vår definition nedan.

Den mest avgränsade definitionen av politik som partipolitik och en praktik som sker i kammare och korridorer av politiska företrädare ser vi som för snäv i diskussionen om vad vi anser påverkar samhällsutvecklingen. Detta mot bakgrund av argumentet att människor primärt följer normer och inte lagar (Baier, Svensson & Nafstad, 2018, 14), där vi menar att flertal aktörer som påverkar normbildning befinner sig utanför denna politiska sfär och enligt denna definition skulle klassificeras som opolitiska. Ytterligare argument till varför vår definition av politik inte kommer begränsas till publikt och privat är fortsättningsvis kategoriseringen av det *opolitiska*. Denna dikotomi menar vi på förhand bedömer en företeelses behov av debatt som ologisk, och på så sätt förneka en diskussion om en samhällsfrågas plats på dagordningen. Detta innebär att vi ansluter oss till det sistnämnda synsättet om begreppet politik som innefattar flertalet aktörer. För att inte urholka begreppet politik, menar vi även att vi måste prata om reella samhällsgrupper och kollektiva intressen. Samtidigt måste handlingen, som Norén Bretzer och Heywood lyfter, ge uttryck för en fördelning av resurser och värden. Här menar vi inte enbart ekonomisk kapital, utan även en värdering som inbegriper en moralisk ståndpunkt.

I vår analys kommer *politik* få betydelsen av att;

- a) utföras av en offentlig eller privat person, myndighet, organisation eller företag,
- b) vara ett samtal mellan minst två aktörer,

- c) behandla en definierbar samhällsgrupps intresse,*
- d) ge uttryck för ett moraliskt ställningstagande.*

3. Metod

I nedan avsnitt kommer metoden att redogöras för och de metodval som ligger bakom upplägget. Innan presentation av datainsamling, urval och analysmetod vill vi klargöra vår ontologiska ståndpunkt. Vi författare delar bilden av att verkligheten utgörs av företeelser som alltid får sin mening genom de sociala aktörernas perception och subjektivitet. Det innebär att sociala kategoriseringar både produceras och reproduceras av sociala aktörer, och att verkligheten är socialt konstruerad. De resultat vi får i vår undersökning är präglad av egna versioner av verkligheten, och vi gör inte anspråk på att presentera en sanning hämtad från fältet av sociala faktum (Bryman, 2018, 58).

3.1 Val av empiri

Med vår kandidatuppsats syftar vi till att undersöka hur Lexbase gör politik genom sina publikationer på sociala medier. Vi har därför valt att använda deras Facebooksida, då det är deras enda sociala kanal. Det är där som vi menar att Lexbase får möjlighet att föra ett sådant samtal som i förlängningen innebär att de gör politik. Även om Lexbase skriver inlägg på sin hemsida och har samarbete med en podcast, anser vi att det utrymme som Lexbase tar i de två ovan nämnda former, inte har samma räckvidd eller karaktär som på Facebook. På sin hemsida publicerar Lexbase nyhetsinslag om nya domslut, som visserligen handplockas av Lexbase, så anser vi inte att det materialet är lika passande för vårt syfte som deras Facebooksida. Samarbetet med en podcast kan också ses som en publikation, men eftersom den inte skapas av Lexbase anser vi inte heller att det materialet representerar den politik som vi avser oss att undersöka. På grund av dessa anledningar har vi valt Facebooksidan som empiri, då vi menar att det materialet ger oss bäst inblick i den politik som Lexbase gör. Anslutande kommentarsfält kommer inte att inkluderas i empirin, med motiveringen att det hanteras av Lexbase själva, vilket innebär att de kan påverka kommentarsfältet. Det finns alltså en möjlighet för Lexbase att påverka denna del

av materialet, men om, och således även i hur stor grad, är inte något vi kan fastställa. Kommentarsfältet hade därmed inneburit en osäkerhet i materialet och inkluderas därför inte i det empiriska underlaget.

3.2 Datainsamling

Vi har tillämpat en kvalitativ metod för att kunna analysera inläggen på ett sätt som passar vårt syfte bättre än en kvantitativ metod, eftersom vi ämnar att djupanalysera textmaterialet och göra en schematisering av hur Lexbase gör politik. En kvantitativ metod hade gjort det svårt för oss att presentera de nyanser i inläggen som sedan utmynnar i beskrivningar av mönster och återkommande uppfattningar. Orden och meningarna i inläggen har stor betydelse för vår studie, vilket hade blivit svårare att uppfatta i en kvantitativ metod där siffror och enheter vanligtvis står i fokus (Boreus & Bergström, 2018, 50).

Att vi inte valt andra kvalitativa metoder, såsom intervjuer eller enkäter, motiveras i att dessa metoder hade gett andra svar än det vi syftar till att besvara. Vår frågeställning ställer frågan om hur Lexbase gör politik men också hur Lexbase kan kontextualiseras, och vårt empiriska material ska naturligtvis svara på detta, med hjälp av teori och begrepp. Hade intervjuer eller enkäter använts hade vi som närmast kunnat svara på frågeställningar om hur Lexbase tolkas av dess mottagare, men inte kunnat gå djupare in på hur Lexbase gör politik annat än genom respondenternas subjektiva uppfattningar. Att inte i första hand angripa själva materialet, utan istället undersöka svar från respondenter *om* materialet utgör en större osäkerhet i relation till vårt syfte.

Empirin som vi har samlat in karaktäriseras som *naturligt förekommande data* där vi som forskare observerar och förblir osynliga (Scaramuzzino, 2017, 63; Bryman, 2018, 514). När vi samlade in materialet antog vi därför en dold roll i en öppen miljö, där de som medverkar på forumet, och de som blivit en del av vårt material, inte är medvetna om vår observation och påverkar inte studiefältet med vår närvaro (Bryman, 2018, 516, 530; Berg, 2015, 68).

Materialet har även en longitudinell karaktär då det sträcker sig över sex år (Bryman, 2018, 530). Inläggen består både av korta inlägg med enstaka rader, men även av längre sådana.. Inläggen varierar även i syfte, då vissa är innehåller diskussionsunderlag med tydliga ståndpunkter, och andra har primärt ett förklarande syfte, där Lexbases funktioner beskrivs. Vi har tagit hänsyn till att materialet i viss mån kan ses som ett arkiv, snarare än ett aktivt forum eftersom det sträcker sig tillbaka till år 2014. Publiceringsdatum har dock inte påverkat urvalet, utan vi har gått igenom samtliga inlägg på Facebooksidan och utgått från ett subjektivt urval. För insamlingen av materialet använde vi oss av funktionen *Skärmavbild* på våra Mac-datorer som tillät oss att skapa en bildfil av innehållet på datorns skärm, vilket också innebär att vår empiri finns nedsparat så som den var vid ögonblicket för datainsamlingen. Alla inlägg som utgör empirin hämtades 05-05-21.

3.3 Urval

Datainsamlingens urval inbegriper, som nämnt i avsnittet om avgränsningar, inte samtliga inlägg på Lexbases Facebooksida. Urvalsmetoden som valts är ett *subjektivt urval* där vi, metodiskt utifrån syfte, har valt ut de inlägg som vi anser ha mest relevans och därmed ger mest värdefull data (Denscombe, 2016, 74-75). Inläggen som valts ut menar vi svarar mot undersökandet av hur Lexbase gör politik och utgår från vår definition av politik som tydliggörs i avsnitt 2.4. Inläggen som slutligen resulterade i vår empiri är däremot inte s.k. outliers, vilket innebär att valda inlägg inte är avvikande för materialet (ibid, 75), utan är typiska för fältet datan är hämtad från. Exempel på de inlägg som har valts bort är de som hänvisar till andra hemsidor, exempelvis Lexbases egen och podcastsarbeten utan ställningstagande. Alltså har vi valt bort de inlägg som endast är informativa och därmed inte visar på deras politiska ståndpunkt.

3.4 Analysmetod

Efter datainsamling har vi genomfört en tematisk innehållsanalys på vårt material, utifrån Boréus & Bergströms genomgång i *Textens mening och makt* (2018). Vi intresserade av Lexbases egna publicerade inlägg, och de teman som kan utläsas utifrån de inlägg vi har valt. En tematisk innehållsanalys passar därför bra för vårt syftet eftersom metoden gett oss verktyg att kunna kategorisera materialet (Boréus & Bergström, 2018, 60). Denna typ

av kategorisering ger oss en övergripande bild och gör den mer tillgänglig för oss att hantera i och med materialet omfattning. De olika temana har även gett oss möjligheten att undersöka en helhetsbild och hur just Lexbase, genom sina Facebookinlägg, ser på samhällseliga fenomen, då våra teman inte är Lexbases citationer, utan har syftet att visa Lexbase uttryck för redan existerande områden. Att använda vedertagna teman förstärker även materialets betydelse, både i vår uppsats, men även för framtida forskning. Att ansluta till något som redan finns förstärker relevansen i materialet och gör att vi har möjlighet att koppla samma Lexbases politik med existerande strömningar i samhället.

Det första steget efter datainsamling är kodningen. Alla inlägg skrevs ut i pappersform för mer lätthanterlig data. Innan kodningsarbetet började läste vi igenom all empiri och skapade en överskådlig bild av materialet för att skapa en första strukturering av datan. Genom den uppfattning av materialet vi fick efter första läsningen framkom lösa kategoriseringar som utgjorde en första grund i hur vi sorterade materialet. De kategoriseringar som framkom var *brottsoffer*, *bristande bakgrundskontroll*, *debatt*, *extremfall*, *statistik* och *kvinnodagen*. Dessa utgjorde även våra analysenheter, d.v.s. den grupp inlägg som analyserades för sig (Boréus & Bergström, 2018, 60). För att försöka säkerställa en hög intersubjektivitet (ibid, 61) undersöktes varje analysenhet separat av oss båda för att sedan tillsammans diskutera de fynd som gjorts utan den andres påverkan. Vi kodade vårt material manuellt, då vår empiri innehåller komplexa samband som en dator med kvantitativ metod inte hade bibehållit (ibid, 58). Första steget i kodningen är utformandet av hur kodningen ska gå till, m.a.o. kodningsinstruktionerna samt vad som utgör analysverktyg, d.v.s det som kodningen kommer utgå från (ibid).

Första steget i skapandet av ett kodschema, d.v.s. vad som ska markeras i empirin, utgörs av att fastställa vilken kodningsenhet som ska vägleda analysarbetet. Vår kodningsenhet utgörs av teman, som urskiljts genom förekomsten av begrepp och likställande innebörder som faller under samma kategori (ibid, 59). Vi bestämde inte på förhand vilka ord vi skulle leta efter i materialet, utan markerade återkommande begrepp i varje analysenhet efter en detaljläsning av den samling inlägg som utgjorde varje enhet, som sedan listades på ett separat papper. Vi försökte sedan hitta mönster i de frekvent förekommande orden bland

samtliga analysenheter och utefter det placerat in dessa i kategorier som utmynnat i nyckelord som ligger till grund för våra slutgiltiga teman. De teman vi identifierat är *jaget, performativ feminism, folklighet, marknaden, kriminalitet* och *risk*.

3.5 Forskningsetiska överväganden

Vid användandet av empiriskt material som är hämtat från internet finns det en del aspekter som bör diskuteras utifrån etiska synpunkter (Scaramuzzino, 2017, 73; Ivert, Mellgren & Nilsson, 2017, 90). Frågan om vilket material som är offentligt och privat har i synnerhet lyfts fram som en av de centrala delarna i etiken då man, relativt tidigt i utvecklingen av internet, kommit fram till att de principer som tidigare existerat inte går att applicera rakt av (Scaramuzzino, 2017, 73). Detta har lett till att forskare istället vänder sig till vad *användaren* uppfattar som det virtuella rummet (Scaramuzzino 2017, 77; Ivert, Mellgren & Nilsson, 2017, 90). Vid en sådan bedömning tas det virtuella rummets tillgänglighet i beaktning. Desto högre krav rummet har på inloggning och registrering, desto högre förväntningar har användarna på att det som skrivs är privat (Scaramuzzino 2017, 77; Ivert, Mellgren & Nilsson, 2017, 90). För att applicera detta på Lexbases Facebooksida som vi hämtar vår empiri från, konstaterar vi att det är en offentlig sida då det inte föreligger några stränga regler kring tillträdet. Det är ett öppet fält för alla som har tillgång till internet, vilket gör att vi anser att användarna har förståelse för att det som skrivs inte är privat.

En annan aspekt som är viktig att ta hänsyn till är de namn som är kopplade till vår empiri, vilket gör det viktigt att resonera kring hur vi sparar ner vårt material (Scaramuzzino, 2017, 79). Som nämnt vid förklaringen av vår datainsamling, har vi använt oss av program som tar skärmbilder. I de skärmbilder som utgör vår rådata har vi avsiktligt undvikit att få med användares namn eller annan information som avslöjar identitet, exempelvis profilbilder. Vi har även en förståelse för att användandet av citat från inläggen på Lexbases Facebooksida medför att fältet och tillhörande kommentarsfält är sökbart från Google (ibid, 81), samtidigt som det är ett öppet forum som kan nås av alla oavsett vår kandidatuppsats. Vi för heller inte en diskussion om privatpersonerna eller dess åsikter, då det inte följer vårt syfte.

3.6 Reliabilitet

Reliabilitet är synonymt med tillförlitlighet och behandlar frågan hur tillförlitlig en studie är. Tillförlitligheten kan inom kvalitativa metoder bedömas på två sätt; extern och intern reliabilitet (Bryman, 2018, 72, 465).

Den externa reliabiliteten mäter i vilken utsträckning det är möjligt att replikera studien. Viljan att replikera en undersökning kan födas ur en känsla av att resultaten inte stämmer eller en vilja att undersöka processen ytterligare. Replikation av en studie kräver detaljerade beskrivningar av tillvägagångssätt och metod för att undersökningen ska vara replikerbar, eftersom den som vill replikera studien ska kunna använda dessa delar som en slags instruktiv handbok i sitt eget förfarande (ibid, 72). Vi har haft detta i åtanke när vi beskrivit vår datainsamling och tillvägagångssätt, och haft som avsikt att uttrycka och förklara händelsekedjan på ett så begripligt och pedagogiskt sätt som möjligt. Det faktum att vårt empiriska material härleds ur en Facebooksida tillhörande ett företag, gör dock att vi inte kan garantera att materialet finns kvar framöver på nätet. Facebooksidan styrs av en moderator som har kontroll över vad som ligger kvar på sidan och kan därmed förändra flödet, och alltså förändra det empiriska underlaget vi utgått ifrån. Det finns däremot möjligheter att erhålla en replika av vårt material genom oss, då vi i vår datainsamling sparar ned materialet. Fortsättningsvis finns det en styrka i vårt material eftersom vi inte påverkar studiefältet med vår närvaro och därmed inte förändrar den, vilket gör att replikation kommer att vara möjlig ur den synvinkeln.

Den interna reliabiliteten riktar sig till den del av datainsamlingen som berör subjektiva bedömningar (ibid, 208). En viktig faktor i bedömning av tillförlitligheten inom denna form av reliabilitet är hur väl forskarnas subjektiva bedömningar av begrepp stämmer överens med varandra. Detta är av relevans då bedömningarna syftar till att vara så konsekventa som möjligt för att bevara tillförlitligheten inom studien (ibid). Att ha en samstämmig bedömning av begrepp har beaktats i största möjliga mån vid hantering av vår data och kategoriseringen av vårt material. Vi har av ovan anledning därför valt att koda materialet separat från varandra, för att få en så konsekvent innehållsanalys som möjligt, och för att vara uppmärksam på om våra observationer skiljer sig åt. Genom att begreppsliggöra

politik har vi tydliggjort hur begrepp förstås och appliceras i studien, för att ytterligare öka reliabiliteten, då det är ett flytande begrepp som lätt får olika innebörder. Urvalsprocessen har även utgått från detta begreppsliggörande av politik för att tillgodose en stringens i våra subjektiva bedömningar.

3.7 Validitet

Validitet är synonymt med giltighet och utgör en bedömning om de slutsatser och resultat som presenteras i en undersökning är logiska och att det som ämnas att mätas verkligen mäts (Bryman, 2018, 466). Det finns flera sorters validitet, men vi har framförallt tagit hänsyn till extern validitet och intern validitet.

Genom extern validitet mäts studiens generaliserbarhet, d.v.s. om resultatet är applicerbart på ett annat urval eller andra social miljöer. Rent generellt kan extern validitet dock bli problematiskt på vår studie eftersom urvalet är begränsat och nischat, och valt i syfte att representera uteslutande Lexbase (ibid). För att rättfärdiga vår studie argumenterar vi att vårt urval är ämnat att representera Lexbase och just deras sätt att göra politik, och inte att ge ett urval som kan svara för alla privata aktörers praktiker. Därav har vi kommit till slutsatsen att extern validitet inte upplevs som en avgörande faktor för vår studie.

Intern validitet berör kausaliteten och orsakssambandet mellan studiens olika delar, och om slutsatsen som konkluderats är hållbar eller inte (ibid, 465). Intern validitet är tudelad; det handlar dels om att generera tillförlitlighet i empirin som är överensstämmande med metodens referensram, och dels överensstämmelse mellan analys och teori (ibid, 467). Slutsatserna som dragits har gjorts med genomgående hänvisning till teoriernas innehåll utifrån vår empiri som presenterats, i enlighet med vald analysmetod, för att skapa en tydlig förankring med en röd tråd genom uppsatsens olika delar. Intern validitet har tagits i beaktning genom att genomgående försäkra teoriernas relevans till empirin, men även empirins självständiga funktion i att besvara syfte och frågeställning.

4. Resultat

En tematisk innehållsanalys har genomförts det empiriska underlaget bestående av Lexbases egna Facebookinlägg. Detta avsnitt presenterar det som senare ska analyseras med teori och ger en helhetsbild av vår materialet. De teman vi har identifierat är *jaget*, *performativ feminism*, *folklighet*, *marknaden*, *kriminalitet* och *risk*.

4.1 Nyckelord

Jaget - du, dig, ditt, dina | vardag

Performativ feminism - kvinnodagen | (alla) kvinnor | övergrepp/brott/våld mot kvinnor | tryggt, trygghet | dejta

Folklighet - alla, allmänheten, allmänna, (svenska) folket, gemene man, (svenska) medborgare | har rätt att, rätten att, offentlighetsprincipen | politiker, läkare, journalister

Marknaden - unik, billig, lättnavigerad, samtliga, mest (sökta), populäraste, förlängd

Kriminalitet - chans, förflutna, | brottslingar, brottsoffer, övergrepp, förbrytare, återfall, straff | ovetskap

Risk - vardag | brottsoffer, utsatthet, bedrägerier, bristande | bakgrundskontroll, förhindra, undgå, förebygga | ansvar, vem, kontrollsystem | arbetsgivare, arbetstagare, anställning, rekrytering, kandidater, personal | läkare, barn

4.2 Jaget

Det första temat vi har lokaliserat är det fokus som ligger på *jaget*. I sina inlägg riktar sig Lexbase till individen och använder pronomen *du* istället för *ni*.

1. "Vem dejtar du?" (Lexbase, 2021h)
2. "Är du nästa brottsoffer" (Lexbase, 2021h)

3. "Vem röstar du på?" (Lexbase, 2021h)

Ovan citat är exempel på hur Lexbase väljer att formulera sina inlägg. Vi anser att Lexbase på ett retoriskt sätt (NE, 2021b) väljer att rikta sig till individen istället för ett större antal, så att inläggen upplevs mer privat och riktade. Om Lexbase hade bytt ut "du" mot "ni", i ovanstående exempel, anser vi att läsaren hade upplevt inläggen mindre personliga. För att komplettera valet av pronomen, framför Lexbase även vardagliga scenarier där deras tjänst kan användas, t.ex. i kombination en fråga som försätter läsaren i reflektion.

4. "Hur vet du att du inte begår en brottslig handling när du köper en begagnad båtmotor på nätet? Undgå att bli åtalad för brott - gör en bakgrundskontroll innan du gör affären. Du riskerar annars att göra dig skyldig till häleri." (Lexbase, 2021h).

Här framför Lexbase ett scenario med stor igenkänningsfaktor, köp av begagnade varor, där de anser sin tjänst vara lösningen på den problematik som presenteras. Dessutom har de även här valt att använda pronomen "du", vilket gör att läsaren ytterligare upplever sig träffad av inlägget. Resultat som också kan utläsas ur deras inlägg är hur de betingar vardagliga situationer med riskfyllda situationer.

5. "Du har rätt att få veta om din granne begått brott" (Lexbase, 2021h).

Ovan presenteras ännu ett exempel på vardagens associering till risk där vi menar att användandet av "du" blir markant i inlägget och riktar sig till läsaren och sin nära omgivning, vilket gör att inlägget blir kraftfullare. Den retorik som vi menar att Lexbase använder är att de, genom valet att använda "du", ökar genomslagskraften i inläggen så att läsaren upplever ett behov av att använda tjänsten i vardagliga situationer.

4.3 Performativ feminism

Det andra temat som vi lokaliserat kopplas till ideologiska strömningar i samhället. Den största strömningen som de anknyter till är den feministiska rörelsen. Den internationella

kvinnodagen uppmärksammas stort på Lexbases Facebooksida, b.la. genom en speciell rabattkod tillägnat "endast kvinnor":

1. "Vi erbjuder alla kvinnor gratis medlemskap och en fri rapport under Internationella Kvinnodagen. Registrera dig på www.lexbase.se och ange sedan rabattkoden: vemdejtardu och följ instruktionerna för att ta del av erbjudandet" (Lexbase, 2021h)

I grunden är det inte uppseendeväckande att uppmärksamma en speciell internationell dag. Det finns däremot relevans i att belysa att just internationella kvinnodagen är den enda som Lexbase har valt att uppmärksamma. Grunden till det har vi endast möjlighet att spekulera i, men vi upplever att rabattkoden används för att attrahera kunder på ett så effektivt sätt som möjligt. Vi anser att de har identifierat en etablerad intressekamp som de använder för att öka sitt kundantal. De väljer också att ta stöd i en feministisk profil för att ytterligare stärka deras trovärdighet och engagemang i frågan:

2. "Emilie Ebbis Roslund uppmärksammar kampanjen Vem Deftar du" (Lexbase, 2021h).

I de inlägg som Lexbase skrivit rörande kvinnokampen, gör de anspråk på att lösa problematiken med mäns våld mot kvinnor genom den tjänst som erbjuds. De bygger sina inlägg på ett kontrastförhållande mellan *trygghet* och *otrygghet*, där de förbinder *trygghet* med deras tjänst.

3. "Under internationella kvinnodagen bjöd vi alla kvinnor på medlemskap hos oss. Genom detta har många kvinnor kunnat kolla upp vem de deftar för att kunna känna sig lite tryggare [...] Dejta tryggt i fortsättningen!" (Lexbase, 2021h)

4. "Dejta tryggt!" (Lexbase, 2021h)

5. "Förslag från MP: Varna för män som är våldsamma. Lexbase ser sig som den naturliga lösningen." (Lexbase, 2021h)

Lexbase skapar ett motsatsförhållande genom att betinga *trygghet* med deras tjänst, där läsaren upplever att de dejtar otryggt utan tjänsten. Detta förhållande menar vi syftar till att gynna Lexbase som företag, då tjänsten etablerar sig inom kvinnokampen då de flertalet gånger förmedlar, vad som kan tolkas som, att man dejtar otryggt utan Lexbase. De etablerar sig inom rörelsen i och med att deras utvalda scenarier framställs på ett oroväckande sätt, vilket vi anser framkallar en rädsla att dejta utan att göra en bakgrundskontroll på Lexbase.

Performativitet är ett begrepp som lyfter hur handlingar ges en känsla av substantiellt innehåll bara genom dess utförande. Det som utförandet (i sammanhanget det Lexbase yttrar) gör "anspråk på att uttrycka" (Butler, 2016, 214) existerar bara i dess utförande och upprätthålls genom denna aktivitet och har inte en egen varaktighet utanför yttringen (ibid). Performativ feminism blir då i sammanhanget hur en sakfråga, som kvinnokamp och feminism, kan åberopas utan att fylla den kamp man ställer sig bakom med innehåll.

4.4 Folklighet

Det fjärde temat vi lokaliserat är hur Lexbase genom sina inlägg vänder sig till folket och har ett populistiskt sätt att yttra sig. Kritiken Lexbase framför kan ses som tudelad. Dels har inläggen en genomgående kritisk ton till eliten, d.v.s. de inom samhället som sitter på mest politisk, ekonomisk eller kulturell makt att påverka samhällsinriktningen (NE, 2021c), dels har inläggen ett fokus på rättigheter och riktar sig till en gemen målgrupp.

1. "Hur många dömda politiker finns det i Sverige? Sök på era folkvalda på Lexbase.se så får ni svaret!" (Lexbase, 2021h)
2. "Det visar också behovet av Lexbase - som politikerna har försökt förbjuda" (Lexbase, 2021h)
3. "Dömda läkare jobbar kvar i vården! När ansvariga tillsynsmyndigheter brister i sitt arbete kan du som patient enkelt få domstolsinformation genom Lexbase." (Lexbase, 2021h)

4. "Vi beskylls höger och vänster för att åka snålskjuts på offentlighetsprincipen, men ni journalister har ingen rätt till den, det är gemene man som har rätt till offentlighetsprincipen." (Lexbase, 2021h)

5. "Kontrollsystemet hinner inte med, därför finns Lexbase!" (Lexbase, 2021h)

Ovan återges fyra exempel där missnöje riktas till politiker, läkare och journalister. Både läkare och politiker lyfts som en form av infiltrativ representant för hur brottsligheten sätter klorna i både politik och vård. Vi menar att det är en sorts polarisering då det inte presenteras faktaunderlag som kan berätta mer om varken vilka brottstyper eller hur många dömda politiker och läkare det rör sig om. Politikerna utmålas även som motståndare till Lexbase, och i förlängningen motståndare till de värderingar Lexbase associerar sig med; offentlighetsprincip, öppenhet och tillgänglighet för allmänheten. Politiker i en demokrati som inte främjar ovan värderingar och tar folkets intresse i beaktning har misslyckats i sin förtroendeposition, och det är på detta sätt politikerna, utan specificering om vilka och varför, omnämns. Även journalistyrket tas upp som icke-folkliga och motståndare till gemene man när de associeras till att göra anspråk på offentlighetsprincipen på bekostnad av folket. Lexbase riktar även en del av sin kritik mot samhällets generella makthavare där de ifrågasätter dess kompetens och legitimitet. Citat fem är ett exempel på ett uttryck för samhälleligt missnöje och motstånd utan att nämna en specifik aktör som ansvarig.

6. "Med Lexbase blir juridiken sökbar - för alla. Allt som behövs är ett efternamn, ett organisationsnummer eller ett postnummer." (Lexbase, 2021h).

7. "All inskränkning av folkets möjligheter att ta del av allmänna handlingar utgör våld på offentlighetsprincipen." (Lexbase, 2021h)

8. "Att Lexbase med flera underlättar för svenska folket att komma åt offentliga handlingar är bara positivt betraktat utifrån offentlighetsprincipen." (Lexbase, 2021h)

Lexbases folkliga prägel återspeglas också i hur inläggen riktar sig till allmänheten och lyfter hur Lexbase är en tjänst för folket. Här skapar Lexbase ett motsatsförhållande till de

traditionella tillvägagångssätt som myndigheter och polis erbjuder medborgare för att få fram rättsliga dokument. De frångår även de tjänster som finns i utbildningssammanhang som ex. Juno och Infotorg. Lexbase kan på detta vis tolkas skapa ett lättfattligt och enkelt alternativ till de möjligheter som redan existerar hos myndigheterna och i högskolorna, och frångå en sorts akademisk eller sakkunnig prestige som präglar de ursprungliga möjligheterna att begära ut rättsliga dokument. Med citat sex blir det tydligt. Det krävs varken juridisk utbildning eller juridisk yrkesverksamhet för att ha kunskap om efternamn, organisationsnummer eller ett postnummer. Citat sju och åtta åberopar offentlighetsprincipen och stöder sin argumentation i en grundlagsstiftad (NE, 2021d) och mer än 250 år gammal värdegrund (Riksarkivet, 2021) vars syfte är att främja ett öppet samhälle utan censurering.

4.5 Marknaden

Ytterligare ett tema som lokaliserats är de inlägg som grundar sig i att Lexbase har en kommersiell agenda och därmed vill etablera sig på marknaden. En tongång som genomsyrar samtliga inlägg under detta temat är att de ifrågasätter legitimiteten av existerande funktioner i samhället och utmanar etablissemanget, för att på så sätt stärka sin ställning. I majoriteten av fallen pekar de även på behovet av Lexbase och att problematiken de belyser i inläggen hade kunnat undvikas med hjälp av tjänsten de erbjuder. Slutligen beskrivs tjänsten som "unik", "billig", "tillförlitlig", "lättnavigerad" och heltäckande ("samtliga").

1. "De nya övergreppen hade kunnat förhindrats! Det visar också behovet av Lexbase - som politikerna tidigare har försökt att förbjuda" (Lexbase, 2021h)

2. "Nu utmanar Lexbase.se de etablerade aktörerna på marknaden för bakgrundskontroller och buisness intelligence med en juridisk söktjänst som är lättnavigerad, tillförlitlig och billig. Lexbase.se är först i Sverige med att sammanställa data från samtliga 48 tingsrätter, 12 förvaltningsrätter, 4 kammarrätter och 4 specialdomstolar. [...] Lexbase är helt unik i sitt slag." (Lexbase, 2021h)

3. "Kontrollsystemet hinner inte med, därför finns Lexbase!" (Lexbase, 2021h)

4. "Vi ser Lexbase som en förlängd kreditupplysning." (Lexbase, 2021h)

Fundamentet i Lexbases marknadsföring grundar sig i ett ifrågasättande av etablerade funktioner. Ett exempel på det är ovan citat ett, där Lexbase hänvisar till ett övergrepp och menar att det hade kunnat förhindras genom deras tjänst. En tjänst som politikerna dessutom velat stoppa. Med det exempel som tas upp i inlägget kan Lexbase visa på det absurda i att politikernas försökt förbjuda tjänsten, och därmed stärka sin egen legitimitet. I citat tre styrker även Lexbase sin egen existens när de påtalar brist i "kontrollsystemet" som tolkas som samhällets nuvarande rättssystem. Slutligen, i citat fyra, likställer Lexbase sig själva med kreditupplysningstjänster, för att bredda sin marknadsnisch.

5. "Lexbase.se det populäraste företaget på Google!" (Lexbase, 2021h)

6. "Lexbase är det mest söka bolaget under 2014!" (Lexbase, 2021h)

7. "Uber använder Lexbase för att granska förare!" (Lexbase, 2021h)

Lexbase uttrycker sig på ett sätt som ansluter till temat om marknaden i den mening att de, genom statistik och hänvisning till väletablerade företag, skapar en viss bild av företagets dignitet, där majoriteten av påståenden saknar källhänvisning.

4.6 Kriminalitet

Det sjätte temat vi har urskiljt är Lexbases skildring av kriminalitet. I samband med tidigare kriminellas omnämnande återfinns även processen och vikten av registerbaserad bakgrundskontroll. Vi har även hittat mönster om förenklingar och ofrivilliga tillskrivningar för individer med en historia av en eller flera lagöverträdelser. Synen på rehabilitering och vad som är brottsförebyggande hittas även i materialet.

1. "Enligt Saco innebär denna verksamhet att tidigare dömda brottslingar som avtjänat sitt straff riskerar att straffas en andra gång, i form av utebliven anställning. [...] Saco gör sig

genom kravet till företrädare för ett specifikt intresse, nämligen dömda brottslingars intresse att dölja sitt förflutna.” (Lexbase, 2021h)

2. “Unga Kris menar att Lexbase tjänster, där människor som förekommer i domar bland annat går att hitta via en kartfunktion, försvårar för ungdomar att få en andra chans efter avtjänat straff. Magnus Gröndal tycker att kritiken är felriktad. - Lexbase är inte något straff, det är en spegling av vad som redan finns där. Offentlighetsprincipen är inget straff. De pratar om att brottslingar måste få en andra chans, men för att få en andra chans måste folk veta att de bränt sin första chans. De är snarare ute efter att vilseleda arbetsgivare, säger han.” (Lexbase, 2021h)

3. “Vi läser i media om hur dömda brottslingar arbetar på betydelsefulla positioner i våra skolor och sociala inrättningar. Debatten skapar uppmärksamhet och fokus från att skydda utsatta medborgare, som t.ex. skolbarn, från att utsättas för brott i deras vardag.” (Lexbase, 2021h)

4. “I Sverige döms ca 70.000 personer om året för brott och nästan 50 procent är återfallsförbrytare som relativt lätt har kunnat gömma sig i anonymitet.” (Lexbase, 2021h)

I de två inledande citaten visar Lexbase en medvetenhet om sig själva, om de konsekvenser som tjänsten kan medföra. De effekter både Unga KRIS och SACO lyfter går i linje med den tidigare forskningen om stigmatisering och stämpling (Backman, 2012; Seftigen, 2019; Causevic & Elholm, 2015; Karat, 2017). Mot bakgrund av kännedomen om den kritik som riktas mot företaget uttrycker Lexbase en pessimistisk syn på tidigare dömdas förmåga att återanpassas och de tillskrivs ogrundade karaktärsdrag som lömskhet och opålitlighet (“de är snarare ute efter att vilseleda arbetsgivare”, “dömda brottslingars intresse att dölja sitt förflutna” och “gömma sig i anonymitet”).

Samtliga citat ovan ansluter även till en avsaknad av nyans i förståelsen av brott och individen bakom. Alla med en prick i registret framställs som en samhällsfara, då ingen åtskillnad görs mellan olika brottstyper eller vilka “betydelsefulla positioner” som åsyftas. Närvaro av individer med lagöverträdelser likställs med att barn far illa i citat tre, och inläggen förmedlar även en förenkling av samhällets kapacitet när barns rättigheter ställs i

motsatsförhållande till människor med lagöverträdelsers möjligheter på arbetsmarknaden och att det är en fråga om antingen-eller. Rehabilitering är helt frånvarande i samtalet om kriminalitet, utan det är endast en diskussion om återfallsförbrytare.

4.7 Risk

Risk är det sista temat och genomsyrar majoriteten av inläggen på Lexbases Facebooksida, där det framförallt handlar om riskbedömning och att användningen av Lexbase kan minska risken för att bli utsatt för brott, göra sig skyldig till brott och liknande. Framförallt består inläggen av att Lexbase presenterar en risk i relation till en vardaglig händelse som sedan presenterar en lösning med Lexbase inräknat i ekvationen.

1. "Högsäsong för bostadsbedrägerier [...] Gör en sökning i Lexbase databas innan du hyr eller [säljer] en bostad." (Lexbase, 2021h)
2. "Hur vet du att du inte begår en brottslig handling när du köper en begagnad båtmotor på nätet? Undgå att bli åtalad för brott - gör en bakgrundskontroll innan du gör affären. Du riskerar annars att göra dig skyldig till häleri." (Lexbase, 2021h)
3. "Vem hyr din bostad? När du ska hyra ut sin bostad i andra hand eller en del av din bostad är det viktigt att företaget eller personen som ska hyra din bostad kan betala hyran och har ett rykte om dig att vara skötsam. En enkel sökning i Lexbase kan ge dig viktig information" (Lexbase, 2021h)

Vad vi framförallt anser med dessa inlägg är att det skapas en förhöjd rädsla för att dels bli utsatt för brott och dels råka utföra en brottslig gärning. Risken för detta anser vi blir tillspetsad av att Lexbase presenterar ett värsta tänkbara scenario, som vi tolkar är i syfte att uppleva Lexbase som en lösning på problem och en central del i vardagen.

Ytterligare en aspekt i temat är de inlägg som innehåller scenarier som kan upplevas intima. På grund av den personliga relation som präglar både yrket som läkare och barnskötare kan följare uppleva detta scenario som ett större svek på grund av det förtroende som ges till de som tar hand om barn och hälsa.

4. "Dömda läkare jobbar kvar i vården! När ansvariga tillsynsmyndigheter brister i sitt arbete kan du som patient enkelt få domstolsinformation genom Lexbase." (Lexbase, 2021h)

5. "Vem tar hand om dina barn? Med en enkel sökning på Lexbase kan du få reda på information om din barnflicka eller den person som tar hand om dina barn." (Lexbase, 2021h)

6. "Visste du att du kan bevaka ditt närområde kostnadsfritt med Lexbase bevakningstjänst?" (Lexbase, 2021h)

Inläggen ovan kan väcka paranoia eftersom att beteendeförväntningarna är annorlunda än till främlingar, då kalkylen för att utsättas för brott inte innefattar lika stor risk i de mer personliga relationerna. Detta medför en extra utsatthet då denna utsatthet inte förväntas. Lexbase gör också anspråk på att de är lösningen på problem, vilket får följare att anta att det är möjligt att undvika risken genom att använda tjänsten. Citat sex ansluter också till det potentiella hotet "nära dig", genom att påtala Lexbase möjlighet att "bevaka ditt närområde" genom ett postnummer och få notiser om en eller flera personer med lagöverträdelser bosätter sig i det valda området.

7. "Ett tragiskt exempel på hur det kan gå när en arbetsgivare inte gör en ordentlig bakgrundskontroll. De nya övergreppen hade kunnat förhindras!" (Lexbase, 2021h)

8. "Vet du vem du anställer? Behöver ditt företag anställa folk eller har du problem med en anställd? Här kan du syna de personer du tänker anställa eller har anställt." (Lexbase, 2021h)

9. "Lexbase.se bakgrundkontroll online! "Kalla fakta" avslöjar i kväll 21:30 att Aupair-flickor i Sverige utnyttjas sexuellt under rubriken: "Flickor har utnyttjats sexuellt av tidigare flerfaldigt dömd sexuelbrottsling." Den misstänkte sexualbrottslingen är sökbar under tre avsnitt på lexbase.se vilket visar att en enkel sökning kan förebygga denna typ av brottslighet." (Lexbase, 2021h)

10. "Bakgrundskontroll allt vanligare vid rekrytering. Att söka på internet och kontrollera kandidater i sociala medier som Facebook och LinkedIn blir en allt viktigare för tillgång till

information för dom som anställer personal eller på annat sätt behöver en bredare bakgrundsbild av den enskilde individen.“ (Lexbase, 2021h)

Citaten ovan ansluter till temat om risk och riskbedömning men återfinns i arbetssammanhang och påtalande av faror i arbetslivet. Det handlar dels om vikten av bakgrundskontroller och dels vad som riskerar att ske om dessa inte görs, samt hur det kan förhindras med Lexbase. Citat tio visar också hur inläggen framför en, sann eller icke-sann, normalisering av bakgrundskontroller.

5. Analys

I denna del tar analysen vid. Här förenas empiri och frågeställningar med stöd i teorierna och tidigare presenterade avsnitt. Diskussionerna kring de två frågeställningarna kommer att presenteras i separata avsnitt.

5.1 Hur gör Lexbase politik genom sin Facebooksida?

Här under kommer diskussioner kring den första frågeställningen att ske. Diskussionen kommer inledningsvis att utgå ifrån den definition som fastställts gällande begreppet politik för att sedan analyseras i förhållande till de upptäckter vi hittat i vårt empiriska material och utifrån våra valda teorier.

I vår analys har *politik* betydelsen av att;

- a) utföras av en offentlig eller privat person, myndighet, organisation eller företag,*
- b) vara ett samtal mellan minst två aktörer,*
- c) behandla en definierbar samhällsgrupps intresse,*
- d) ge uttryck för ett moraliskt ställningstagande.*

Lexbase är en aktör som består av ett företag med en privatperson som ansvarig utgivare och ansikte utåt, och uppfyller därför det första kriteriet i vår definition av politik. Vidare kan konstateras att de är skapare av ett samtal mellan minst två aktörer, där Lexbase, med

sina inlägg, är den ena parten och följarrantalet på Facebook utgör mottagarna, den andra parten. Här kan det därmed konstateras att Lexbase har de grundläggande möjligheterna att göra politik enligt vår definition.

Fortsättningsvis krävs det ett undersökande av empirin för att diskutera och fastställa hur Lexbase gör politik genom kriterium c) och d). Vi anser att innebörden i de två sistnämnda kriterierna är det som är intressant för vår uppsats, eftersom de är mer öppna för diskussion och ansluter till frågeställningen om *hur* Lexbase gör politik.

Utifrån frågan huruvida Lexbase behandlar en definierbar samhällsgrupps intresse kan många ansatser tas. I bred bemärkelse tolkar vi Lexbase representera *den laglydige medborgarens* intresse. En precisering av detta återfinns i empirin; där förgrenar sig *den laglydige medborgaren* i folket, kvinnorna, arbetsgivarna, arbetstagarna, föräldrarna, barnen, patienterna, de röstberättigade, säljarna och hyresvärdarna. Intresset som Lexbase skyddar främjar den ökade tillgängligheten och öppenheten, skyddet för den enskilde individen, upplysningen om brottsligt beteende och uppmaningen till ett kritiskt granskande av samhället.

Som motståndare till intresset skildras *eliten* och *de kriminella* som frontfigurer. Det är även här kriterium d) blir aktuellt. Lexbase ansluter till ett ställningstagande när de tillskriver dessa grupper agendor. Olika delar av *eliten* och *de kriminella* presenteras; det handlar om hur *eliten* sviker folket och dess förtroende med inskränkningar av offentlighetsprincipen från både politikers och journalisters sida, samt läkare och politiker med notering i belastningsregistret. Det handlar fortsättningsvis om hur statliga organ inte lyckas med sitt uppdrag att skydda medborgare (stoppa återfall, bistå med ett fungerande register, upplysa om kriminella individer). Den andra delen av av oppositionen består av *de kriminella* och hur dessa utgör samhällsfara, i kombination med att de tillskrivs nedvärderande karaktärsdrag som går i linje med en anti-samhälleliga agenda. *De kriminella* delas i sin tur upp i män som är våldsamma mot kvinnor, säljare med stöldgods och kriminalitet inom arbetsmarknad, vård, och politik.

Lexbase gör även sin politik med viss emotionalitet. De känslöpåslag som hittas i inläggen kan orsaka en ökad rädsla för brott, då språkbruket som används inte är neutralt utan istället en antydning på tragik. Det skapar en uppmuntran att använda deras tjänst i större utsträckning, då läsare kan uppleva sig vara mer beroende av att säkerställa sin trygghet, genom att göra riskkalkyler och bakgrundskontroller. Genom slagkraftiga ord och dramatiserade scenarier framförs politiken på ett sätt som inte kan negligeras i samma grad som läsning av mer okonstlade publikationer. Emotionalitet får på detta vis också funktionen av att styrka de påståenden och den politik som redan bedrivs.

En annan aspekt av hur Lexbases politik förstärks är dess användande av Facebook. Sociala medier har snabb aktivitet, nås av många på kort tid och sprider budskap energi- och tidseffektivt genom delning och algoritmer. Påståenden, nyheter och information *om* verkligheten som mottas av läsaren kan i vissa fall utkristalliseras till läsarens förståelse *av* verkligheten, och få skepnaden av att vara en sanning. I relation till Lexbase och den skildring av politiker, läkare, journalister och individer med lagöverträdelser som återfinns i empirin kan dessa innebörder cementeras ytterligare enbart utifrån aspekten att Lexbase använder sig av ett socialt medie. De kategoriseringar av människor som Lexbase bidrar till försätter i sin tur berörda individer i en viss subjektsposition, som i nästa led påverkar deras fortsatta bemötande från omvärlden och livspremissor. Lexbase politik kan även i motsatt riktning användas för att bekräfta sin egen position, och bidrar på så sätt också till en föreställningsvärld om *vi och dem*.

Avsnittet om performativ feminism kan även diskuteras utifrån ett politiskt perspektiv. Genom att tillskriva *allt eller inget* till ett begrepp, urholkas det. När en innebörd fräntas sitt substantiella värde kan det diskuteras vad detta gör för den kollektiva kampen, som feminismen som rörelse föddes ur. Att feminism bedrivs som en trend med fokus på kortsiktiga lösningar kan rikta fokus från de problem som *inte* går att lösa genom att inkludera orden "alla kvinnor" i sammanhanget. Det ursprungliga syftet med rörelsens upprättandet av en social, ekonomisk och kulturell jämlikhet, överskuggas av tillfälligheten i ett enkelt säljknep. Att göra feminism till något annat än ett närvarande tanke sätt som ska

genomsyra beslutsfattande, motsätter sig de subjekt som rörelsen var ämnad att främja från början.

Samtliga teman som återfinns i resultatet, *jaget, performativ feminism, folklighet, marknaden, kriminalitet* och *risk*, är alla en del av den politik Lexbase gör. Med de ursprungliga temana framträder även en emotionalitet som förstärker de budskap och åsikter som Lexbase förmedlar. Digitaliseringens premisser utgör även en amplifiering av politikens innehåll på grund av den genomslagskraft och legitima ställning som sociala medier har.

5.2 Hur kan Lexbase kontextualiseras med hjälp av sin Facebooksida samt teorier om reflex modernisering, risksamhället och governmentality?

I denna del kommer den andra frågeställningen att analyseras. Diskussionen kommer med hjälp av teorin att placera in Lexbase, utifrån de empiriska upptäckter, i en större kontext än i första frågeställningen, för att förstå symboliken i Lexbase.

Riskhantering är en central del i det moderna samhället, och även i tjänsten Lexbase. När samhället utvecklades från ett industrisamhälle till reflexiv modernisering förändrades samhällets målsättning från att producera säkerhet till att hantera risker, till följd av det tankesätt som präglar risksamhället. Denna målsättning reflekteras i Lexbase, då syftet bakom inläggen handlar om riskhantering snarare än främjande av välfärd och säkerhet. Empirin visar en tendens på att tjänsten inte omfattar någon typ av uppmuntran till, eller omnämnande av, rehabilitering som alternativ eller förslag på lösningar, utan ger istället kunden en möjlighet att kalkylera potentiella faror. Inläggen på Lexbases Facebooksida inbegriper en konstant närvaro av *den osäkra tillvaron*. De förmedlar risk inom vård, politik, barnverksamhet, hyressammanhang, arbete, dejting och byteshandel. Empirin visar även selektiv statistik om återfall och bristande social välgång, som ansluter till detta fokus kring risk.

Samhället utvecklades från industrisamhället till reflexiv modernisering i syfte att möta de utmaningar som industrisamhället skapat. Bakgrunden till detta härleds ur att de verktyg

för att hantera de problem som uppstod i industrialiseringen, inte var tillräckliga. I och med denna utveckling förändrades även samhällets uppfattning om säkerhet, och säkerhet blev en produkt på en marknad. Lexbase kan symbolisera hur en kritik riktas mot samhället i samband med att industrialisering framkallat en syn på hur säkerhet inte längre kan tas för givet, och långt draget - ett upplevt underskott av det. Efterfrågan på säkerheten kan därav tolkats ha ökat drastiskt, vilket gör att Lexbase kan kommodifiera säkerhet och riskhantering, sälja dessa som produkter på en marknad, och fortsätta existera och växa. Ett av de framträdande temana i empirin grundar sig på Lexbase roll i att distribuera en betaltjänst i utbyte mot ökade möjligheter att förutse risk och fara. Det exemplifieras tydligt i de inlägg som kopplas till kampanjen "Vem Dejtar Du?", med rabatt och specialerbjudanden.

Samhällsutvecklingen resulterade även i en politisering av brottsbekämpning. Denna politisering består av ämnets ökade känslighet och vidd i åsikter som ryms bakom brottsbekämpning och kriminalitet, som framgår tydligt i Lexbases kompromisslösa och definierbara hållning, se avsnitt 5.1. Lexbases etablering inom detta fält är alltså exempel på hur andra aktörer bortom specifikt kunnande influerar åsiktsbildningen. Ännu en effekt av politiseringen är hur Lexbase gör anspråk på att vara ett brottspreventivt alternativ till traditionella metoder, som understöds av Lexbases retorik om att dessa har brustit i kompetens och effektivitet. Genom sina Facebookinlägg sätter Lexbase in sig själva i det brottspreventiva arbetet, när de problematiserar och kritiserar redan existerande statliga aktörer som bedriver brottsförebyggande arbete och framhäver sig själva som ett bättre alternativ. I empirin placerar de sig som en naturlig del i kedjan av brottspreventiva handlingar och gör genom detta anspråk på att lösa den problematik som Lexbase menar finns, och ämnar på detta sätt att träda in på den kriminalpolitiska arenan, genom sin plattform på Facebook.

I det moderna samhället har brottspreventiva metoder expanderat till den privata sektorn, och individer kan använda Lexbase i syfte att undvika och minska utsattheten för brott. Att Lexbase som privat aktör getts möjlighet att bistå med en alternativ brottspreventiv metod benämns som *prudentialism*, och innebär alltså att andra aktörer parallellt med statliga

aktörer bidrar till utövandet av förebyggandet av brott, som exempelvis polisens belastningsregister. Denna *co-production of security* ger människor möjlighet att välja mellan statliga och privata tjänster, samtidigt som deras val också har effekter. Utan kunden skulle Lexbase inte fortgå, och exemplifierar hur marknadens starka ställning i samhället förser individer med konsumentmakt.

Diskussionen ovan och möjligheterna som ges både privatpersoner och företag har alla sitt ursprung i en decentralisering av makt, en process som framförallt Foucault konstaterat har sin start i *pastoralmaktens* intåg på 1700-talet. Decentraliseringen innebar en möjlighet för den samhällsform som liberalismen innebar att ta vid, vilket spelar en avgörande roll för Lexbase nutida etablering och genomförbarhet, d.v.s. privata aktörers möjlighet att fritt kapitalisera idéer och konsumentmaktens ökade ställning. I och med moderniseringen av samhället, med nya värden präglade av liberalism och individualisering, framträder ett tydligt samband mellan den nya samhällsformens logik och brottspreventionens logik. De båda präglas av beräkning, effektivitet och individens eget ansvar. I empirin syns denna logik i att inläggen genomsyras av tids- och pengasparande, uppdateringar i realtid och tjänstens funktionella överlägsenhet, i jämförelse med de traditionella tjänsterna. Logiken framträder ytterligare i hur Lexbase förmedlar att den som står ansvarig för sitt öde är den enskilda individen. Empirin presenterar ofta ett motsatsförhållande mellan ett kollektivt ansvar att förebygga brott och det enskilda ansvaret att inte bli ett offer, där Lexbases inlägg ansluter till den sistnämnda genom inlägg som riktar sig till *jaget* och sällan åberopar ett gemensamt ansvar. Exempel på det är de inlägg som uppmanar till bakgrundskontroller i det privata, på grund av att inläggen presenterar en hållpunkt om hur de kollektiva systemen inte får sin åsyftade funktion.

Vid samhällets utveckling från ett industrisamhälle till reflexiv modernisering luckrades tidigare konfliktlinjer och identiteter upp, och nya trädde fram för individer att ansluta sig till. De nya sätt personer organiserar sina åsikter och sitt *jag* kring, frångår identitetsskapandet som ansluter till industri, religion och urbanisering (arbetare, kapitalägare, jordbruk, stad, landsbygd, kyrklighet, stat etc). Detta utmynnar i en kategoriupplösning och ledde även till en individualiseringsprocess då samhällets

referensramar inte existerade i samma utsträckning som innan, och kollektiva identiteter bleknat. Individualiseringen syns i Lexbases inlägg genom betoningen av ett eget ansvar och hur inläggen inte ansluter till tidigare och territoriella identiteter. De identiteter som syns i inläggen är de som utgår från *den laglydiga medborgaren*, och riktar sig därefter till *jaget*. När alla och ingen inryms i den laglydige medborgaren finns det inte samma förutsebarhet i vem som blir berörd och individen kan själv avgöra vilken kategori och identitet som denne vill bli medlem av. Denna individualisering är tätt knutet till digitaliseringen, som erbjuder en ny infrastruktur som leder till nya premisser för identitet och normskapande. Facebook som är ett socialt medie och del av en digital kultur, ger dels användare ett forum att hitta likasinnade i åsiktsbildning bortom tidigare kategorier och geografiska platser, och dels inflytande till de bakom Facebooksidan. Inflytande kan alltså erhållas på helt nya sätt än tidigare, vilket Lexbase med sina inlägg är ett exempel på. De traditionella referensramarna för vilka aktörer som besitter vilken typ av funktion kan utifrån Lexbases Facebookinlägg tolkats ha suddats ut, då de gör anspråk på att vara ett brottspreventivt alternativ parallellt med de traditionella. Lexbases publikationer kan således vara ett resultat av upplösningen av de konfliktlinjer som präglat industrisamhället, då de inte har en tydlig tillhörighet till de tidiga identiteterna samtidigt som de är territoriellt fria, i takt med en globaliseringsprocess.

I denna transformering övergick samtidigt samhället till ett samhälle präglat av *både-och*. I frånvaron av det tidigare *antingen-eller*, sammanlänkas inte en aktörs politiska ställning, eller drivande i politiska frågor, till den traditionella *höger-vänster-skalan*. Det talas om en *GAL-TAN-skala* (*Grön Alternativ Libertariansk - Traditionell Auktoritär Nationalistisk*), för att fånga upp de olika nyanser och korsningar av ideologiska ståndpunkter som återfinns hos aktörer. I ett samhälle präglat av nya skiljelinjer praktiseras politiken ofta genom sakfrågor och intressegrupper, i jämförelse med de traditionella konfliktlinjerna utifrån *höger-vänster*. Lexbase är ett tydligt exempel på detta. Lexbases inlägg relaterar alla till brott och straff, och framför även en ståndpunkt gällande stat och politik. I empirin ges synen på kriminalitet med en konservativ ton, avsaknad av förtroende till människans förmåga till återanpassning och rehabiliteringsprocessens möjligheter. Detta kompletterat av en tilltro på ökade kontrollmekanismer för ökad uppsikt över lagöverträdelser. Empirin ansluter

också till idén om att kriminalitet är en produkt av *för* lättvindiga kontrollsysten, och inte ett resultat av social ojämlikhet. Här kan deras ståndpunkt placeras i det auktoritära högerblocket på *GAL-TAN-skalan*. Å andra sidan, har Lexbase genom sina inlägg samtidigt en syn på statens inblandning och kompetens, som kan placeras i det liberala högerblocket. Detta genom empirins populistiska framtoning och framhävandet av individens ansvar för sitt egna öde, och hur kollektivet, som sådant, upphört. Empirin presenterar *de kriminella* som en homogen grupp, dels genom avsaknaden av särskiljandet mellan olika brott och dels genom ett tillskrivande av gemensamma karaktärsdrag.

På grund av det nya utrymme som ges genom *både-och*, som tillåter politik att utföras utanför det politiska systemet, kommer *subpolitik* in. Lexbase bedriver alltså politik, i den form som Ulrich Beck kallar för *subpolitik*, på grund av att deras politik görs utanför den traditionella politiska arenan och intimt förbundet med folks vardagliga liv. Det intima förbund till vardagen som subpolitik har, förstärks i fallet Lexbase genom plattformen Facebook som är integrerat i individers dagliga aktivitet, men även karaktären på inläggen som riktar sig mot vanliga situationer. Samhället präglad av *både-och* innebär även att det hierarkiska politiska systemet förlorar sitt inflytande på grund av att gränserna, för vilka aktörer som har vilken funktion, har blivit alltmer diffusa. De traditionella funktionerna i samhället förlorade även medborgarnas förtroende på grund av konsekvenser från industrisamhället. Lexbase använder retorik i linje med detta missnöje vilket reflekteras i det empiriska underlaget genom en kritik riktad mot läkare, politiker och journalister. Detta kan tolkas vara till fördel för en privat aktör att använda någon annans missnöje för sin egen vinning.

Lexbase, som en privat aktör med en målgrupp och marknadsnisch bestående av andra privata aktörer, är ett exempel på producerande och reproducerande av maktrelationer som inte direkt härleds ur statsmakten. *Pastoralmakten*, som är förstudien till *governmentality*, är även tätt sammanknutet till Foucaults tankegångar om *conduct of conduct*, där aktörerna själva spelar en roll i styrningen av sitt eget och andras betenden. Lexbase bidrar till att aktörerna medvetet eller omedvetet rättar sig efter den kollektiva mentalitet som de är en del av, och bidrar till. Detta syns i att inläggen är anvisande genom

att de bygger upp scenarier som får effekten av att rama in och sätta gränser för andras möjliga handlingsfält, genom att oförmärkt exkludera handlingar som inte går i linje med Lexbase agenda. Exempel på detta är de scenarier som uttrycker en nödvändighet att använda Lexbase, utan direkt tvång, för att erhålla en säker tillvaro. När de, genom sina inlägg, knyter samman trygghet med sin tjänst så bidrar de till att rama in det uppförande som kommer ge det önskade resultatet; en säker tillvaro. På detta vis kan empirin svara mot alstrandet av en kollektiv mentalitet, som aktörer kan rätta sig efter. *Governmentality* intresserar sig för produktion och spridning av kunskap utifrån att individer och grupper styr sig själva. Lexbases inlägg konkretiserar en produktiv styrning som förstärks genom att individer själva nås av behovet att självreflektera, som en konsekvens av hur inläggen riktar sig till *jaget*.

6. Diskussion och slutsatser

Lexbase är ett tydligt exempel på en ny aktör på en ny marknad, och en utvidgning av instanser som reproducerar och producerar makt, med grund i det liberala samhället. I denna samhällsform sker reproducering och produktion av makt, som konstaterat med Lexbase, i privatisering, konsumentmakt och avreglering; Lexbase gör politik och påverkar åsiktsbildning, de är ett privat företag som fritt använder sig av offentlighetsprincip och affärsmöjligheter, vars existens påverkas av konsumenter.

Resultatet av empirin utmynnade i sex teman; *Jaget*, *performativ feminism*, *folklighet*, *marknaden*, *kriminalitet* och *risk*. Empirin bidrar med en bred förståelse av Lexbase politik. De är strategiska i sitt tillvägagångssätt, och riktar sin politik mot livets alla delar, stora som små. De skapar möjlighet för vem som helst att bli deras målgrupp; det personliga syns i *jaget* och vardagslivets behov, och större kontexter syns i sättet hela befolkningar blir objekt för politiken som i *folkligheten*, *kriminalitet*, och *marknaden*. De riktar sig mot större rörelser och sammanhang som (den performativa) *feminismen*, samtidigt som de ansluter till den kollektiva mentalitet som råder i en reflexiv modernisering i temat om *risk*.

Den strategi Lexbase ansluter sig till i sin politik, kan antas ha flera bakomliggande anledningar, varav den kommersiella och entreprenörskapet lyser igenom i det empiriska materialet. För att förstå Lexbase och dess förfaringssätt är det även relevant att ägna sig en tanke åt att de faktiskt säljer en produkt och vill generera så mycket kunder som möjligt. Utan att värdera faktumet så är det en agenda som Lexbase besitter, och oavsett kan detta medföra effekter i kriminalpolitiskt hänseende. En generell ansats kan tas och diskutera hur politiken Lexbase gör har som följd att innehållet i den normativa politiken fylls med nya innebörder. Det normativa är alltid det normativa, oavsett dess innehåll, men att innehållet i sig är förändringsbart. Lexbases agenda bidrar till en traditionalisering av detta innehåll. Oavsett om Lexbase existerar för att erhålla vinst eller påverka samhällsutvecklingen är de en del av det kriminalpolitiska rummet och tar upp plats på arenan. Kampen om den politiska dagordningen, och vilket innehåll som får genomslag och fäste, bör kritiskt reflekteras över, utifrån en förståelse av att en idés framgång kan vara en annan idés nedgång.

De föreställningar som trycks undan med Lexbases politik, har i sin tur effekter på kriminalpolitiken. Lexbases politik ansluter till en konservativ och traditionell syn på lagöverträdelser, i förlängningen människans förmågor. Lexbases inlägg symboliserar en kriminalpolitik som i praktiken blir drivande för hårdare straff, en ökad offentlighet och användande av registerkontroller och ett skiftat fokus från rehabilitering till återfall. I förlängningen kan detta, om beslutsfattande tillåter, innebära en omfördelning av resurser inom kriminalvård och rättsväsende, som kan innebära betydande skillnader för de individer som indirekt och direkt berörs av ändrade policys.

En intressant aspekt som även framkommit i empirin är emotionaliteten, som motsägelsefullt nog kan tolkas vara en kontrast till de utmärkande drag som återfinns i det liberala samhället som präglas av rationalitet. Emotionaliteten riktas även mot den enskilde individen i den mening att den enskildes potentiella risk att bli ett offer sätt i fokus framför det kollektiva ansvaret att förebygga brott. Dessa tankegångar stämmer överens med de tankegångar om att de individer som utsätts för brott bär ett visst ansvar. I exemplet med "Vem Dejtar Du?" kan detta knytas an med ett skuldbeläggande av de kvinnor som blir

utsatta för mäns våld mot kvinnor då meningen som förmedlas är hur kvinnan ansvarar för att undersöka mannens kriminella historia och inte mannen som ansvarar för att inte utsätta kvinnor för brott. Ett tydligt exempel på hur en tom innebörd i åberopandet av den feministiska rörelsen utmynnar i performativ aktivism.

Lexbase är ett företag av sin tid, som fångar upp de möjligheter som erbjuds i det tekniska och globala samhället. Lexbase ger liv åt de tankegångar som Beck och Foucault beskrivit, i en tid av kategoriupplösning och nya referensramar. De reflekterar över det nya moderna samhället präglad av frihet och individualism, där privata aktörer getts större möjlighet att influera områden, såsom politiken, samtidigt som individens eget ansvar understryks.

Lexbase gör politik genom att de, som privat aktör med en mottagande skara på över 23.000 användare på dess Facebooksida, ger uttryck för moraliska ställningstaganden om rätt och fel. Ställningstagandena gäller olika delar av samhället; samhällets kriminalitet, samhällets förtroendevalda, samhällets media, samhällsorganens funktioner och samhällets transparens. De representerar i breda termer *den laglydige medborgarens* intresse i kontrast till samhällseliten och brottslighet. De önskar främja en ökad öppenhet och tillgänglighet och bidrar med ett kritiskt granskade av samhälleliga makthavare.

Lexbase kan kontextualiseras genom att sättas in i den tid efter decentraliseringen av makten som innebar en kategoriupplösning av samhälleliga referensramar där ny politik, från privata aktörer, kunde göras. Brottspreventiva alternativ kunde etableras på grund av ett sjunkande förtroende för de traditionella aktörerna, vilket möjliggjorde Lexbases intåg på den politiska arenan. Riskhantering blev även en central del av det moderna samhället, vilket gjorde att säkerhet blev en del av marknaden, som även återfinns i Lexbase sätt att ha kommodifierat säkerhet. Lexbase återspeglar även politiseringen av brott och brottsbekämpning som tog plats inom det liberalistiska samhället där ett engagemang inom frågan ökade från andra än de med spetskompetens, i kombination med en ökad kritik mot dessa. Populismen som Lexbase ger uttryck för i sina inlägg kan ses i ljuset av den förändring av samhället som industrialismens upplösning innebär.

Prefixet *Lex* används bland annat av medierna när de uppfinner namn på normer. Lexbase ansluter till ett liberalt normsystem och kan ses som en pionjär inom företagsverksamhet baserat på offentlighetsprincipen. *Lex Liberalism* ser vi därför som ett målande uttryck för Lexbases politik och kontext, och symboliserar de liberalistiska möjligheter som det moderna samhället erbjuder.

7. Fortsatt forskning

För fortsatta studier hade det varit av värde att undersöka Lexbases funktioner i relation till allmänheten. Dels allmänhetens uppfattning om tjänsten och dess innebörd, dels om Lexbase, i realiteten, fyller funktionen av att öka tillgänglighet och "offentliggöra offentlighetsprincipen på riktigt" som de marknadsför sig med. Till skillnad från majoriteten av de tidigare studierna, inklusive denna, kan dessutom en kvantitativ ansats anammas, för att ges möjlighet att täcka en större population, och kunna berätta något om ett allmänt rättsmedvetande med hjälp av kontexten Lexbase. De resultaten kan även ge ett mer generaliserbart resultat. Lexbase väcker även en debatt kring de statliga organens icke-åsyftade konsekvenser. Det är av vikt att utreda huruvida den praxis som präglar polisen och domstol, vid utlämnande av domstolsdokument, är en befogad avvägning mellan offentlighetsprincip och personlig integritet eller inte. Med en kvantitativ ansats kan ett sådant syfte kompletteras, då allmänhetens uppfattning kan ge ett bredare och nyanserat perspektiv. Denna fortsatta forskning kan även göras i form av en rättssociologisk utvärdering.

En än mindre praktisk ansats kan vara att utveckla Foucaults teoretisering kring *panoptikon* utifrån Lexbase. Detta grundas främst i Lexbases bevakningstjänst där användare, som nämnt, kan anmäla ett intresse i att bli upplyst om en individ med lagöverträdelse bosätter sig i valt område. Detta menar vi hade varit värde att undersöka ytterligare då Lexbase utser sig för att bedriva brottsprevention. Studien hade även här kunnat inkludera en kvantitativ metod, i likhet med förslaget ovan, för att undersöka allmänhetens åsikter om Lexbase i relation till upplevelsen av att vara övervakad, och

därmed skapa ett mer generaliserbart resultat av Lexbase funktioner. Intresset här ligger även i de sociala effekter som Lexbase, i egenskap av att vara en brottspreventiv tjänst, kan medföra, och en diskussion kring anledningarna bakom ett laglydigt beteende kan föras; om det är skräcken att förekomma på Lexbase sida som dominerar, eller en konformitet till normer i samhället.

I fallet Lexbase, som en privatisering av en statlig tjänst, är det även intressant att fortsätta undersöka hur privatiseringen inom säkerhetsbranschen har utvidgats på andra sätt. Privata säkerhetsbolag som erbjuder bevakning, vakter, säkerhetsteknik, riskanalyser och personskydd, har expanderat på marknaden. Dessa bolag kan liknas vid Lexbase i den mening att de har växt fram i samband med de nya samhällsformer som präglas av osäkerhet, förvirring och riskhantering, men också de förutsättningar som digitalisering, liberalism och globalisering innebär. En fortsatt forskning på ämnet kan därmed fånga upp en annan del av privatiseringen och avregleringens effekter, som inte platsat i denna studie.

Referenser

- Aftonbladet (2017). *Lagen har inte hängt med i utvecklingen*
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/n6e3d/lagen-har-inte-hangt-med-i-utvecklingen> (Hämtad 27-05-21)
- Andersson, Robert & Nilsson, Roddy (2017). *Svensk kriminalpolitik*. Upplaga 2. Stockholm: Liber
- Backman, Christel (2012). *Criminal records in Sweden: regulation of access to criminal records and the use of criminal background checks by employers*. Diss., Göteborgs universitet. <http://hdl.handle.net/2077/28834> (Hämtad 09-02-2021)
- Baier, Matthias & Svensson, Måns & Nafstad, Ida (2018). *Om rättssociologi*. Lund: Studentlitteratur
- Beck, Ulrich (1994). *The Reinvention of Politics: Towards a Theory of Reflexive Modernization*. Beck, Ulrich & Giddens, Anthony & Lash, Scott (red.). *Reflexive modernization: politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. Cambridge: Polity Press
- Beck, Ulrich (1996). *Att uppfinna det politiska: bidrag till en teori om reflexiv modernisering*. Göteborg: Daidalos
- Beck, Ulrich (2012). *Risksamhället. På väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Daidalos
- Berg, Martin (2015). *Netnografi: att forska om och med internet*. Lund: Studentlitteratur
- Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.) (2018). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber
- Butler, Judith (2016). *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*. Göteborg: Daidalos
- Causevic, Amra & Elholm, Charlotte (2015). "Den lyckligaste är kanske inte den som dör med

- flest bilar*": En socialpsykologisk studie om f.d. kriminellas förändringsprocess. Diss., Högskolan i Halmstad. <http://hh.diva-portal.org/smash/get/diva2:805819/FULLTEXT02.pdf> (Hämtad 10-02-2021)
- Dagens Nyheter (2017). *Ny lag kan förbjuda Lexbase*
<https://www.dn.se/nyheter/sverige/ny-lag-kan-forbjuda-lexbase/> (Hämtad 27-05-21)
- Davidson, Arnold I. (red.) (2009). *Security, territory, population*. London: Palgrave Macmillan
- Denscombe, Martyn (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Djerf-Pierre, Monika (2009). Governance, medierna och makten: Föreställningar om mediemakt i regeringskansliet. *Statsvetenskaplig tidskrift* 110(4): 369-384
<https://journals-lub-lu-se.ludwig.lub.lu.se/st/article/view/8130> (Hämtad 05-05-2021)
- Digitaliseringskommissionen (2016). *Digitaliseringens effekter på individ och samhälle - fyra temarapporter* (SOU 2016:85). Stockholm: Justitiedepartementet
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EUT 2016, L 119
- Gallardo, Wiktor (2014). *Belastningsregister: En balansgång med den personliga integriteten*. Diss., Linnéuniversitetet. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:711085/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 10-02-2021)
- Heywood, Andrew (2001). What is politics?. *Politics Review* (1999-2011). Philip Allan Publishers Limited https://www.klshistory.co.uk/uploads/1/1/0/4/110471535/what_is_politics.pdf (Hämtad 15-04-21)
- Ivert, Anna-Karin & Mellgren, Caroline & Nilsson, Eva-Lotta (2017). Etik i forskning på Internet. Mallén, Agneta (red.). *Kriminologiska metoder och internet*. Stockholm: Liber
- Johansson, Adam (2014). *Kontextuell integritet: Tillgängligheten av offentliga domar och dess moraliska implikationer på den personliga integriteten*. Diss., Umeå universitet.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:745743/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 10-02-2021)

Justitiekanslern (2021). *Tryck- och yttrandefrihet*. <https://www.jk.se/tryck-och-yttrandefrihet/> (Hämtad 24-02-2021)

Karat, Amar (2017). *Fast på botten av pyramiden: En kvalitativ studie om belastningsregister i samband med rekrytering*. Diss., Linnéuniversitetet. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1084459/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 10-02-2021)

Krafft, Fanny & Rosander, Per (2015). *En gång dömd, alltid dömd: Hur Lexbase uppstod, försvann och återuppstod*. Diss., Linnéuniversitetet. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:862456/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 10-02-2021)

Larsson, Bengt & Backman, Christel (2011). Vad är social kontroll? Samhällsteoretiska perspektiv. Larsson, Bengt & Engdahl Oskar (red.). *Social kontroll: Övervakning, disciplinering och självreglering*. Malmö: Liber

Lexbase (2021a). *Vad är Lexbase?* <http://www.lexbase.se> (Hämtad 02-02-2021)

Lexbase (2021b). *Hur gamla domar kan jag hitta på Lexbase, från vilket år har ni samlat in?* <https://www.lexbase.se/site/faq/65?title=Hur+gamla+domar+kan+jag+hitta+på+Lexbase,+från+vilket+år+har+ni+samlat+in?&type=js> (Hämtad 03-03-2021)

Lexbase (2021c). *Hur fungerar det?* https://www.lexbase.se/sida/sa_fungerar_det?s=fa881c9dd435826588c4f6fc9e5d0b2e (Hämtad 03-03-2021)

Lexbase (2021d). *Jag gjorde något dumt när jag var 16 år, varför finns jag med nu när jag fyllt 18 år?* <https://www.lexbase.se/site/faq/80?title=Jag+gjorde+något+dumt+när+jag+var+16+år,+varför+finns+jag+med+nu+när+jag+fyllt+18+år?&types> (Hämtad 03-03-2021)

Lexbase (2021e). *Bevakning*. <https://www.lexbase.se/anvandaren/bevakning> (Hämtad 12-05-21)

Lexbase (2021f). *Lexbase har utgivningsbevis för databas*. <https://www.lexbase.se/site/faq/81?title=Lexbase+har+utgivningsbevis+för+databas+&type=js> (Hämtad 24-02-2021)

Lexbase (2021h). *Lexbase.se* [Facebook] <https://www.facebook.com/Lexbaseab> (Hämtad

05-05-2021)

Lindgren, Sven-Åke (2007). Michel Foucault. Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo (red.). *Klassisk och modern samhällsteori*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Mr Koll (2021). *Detta är Mr Koll*. <https://mrkoll.se/om/detta-ar-mrkoll/> (Hämtad 27-05-21)

Nationalencyklopedin (2021a). *Kriminalpolitik*. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kriminalpolitik> (Hämtad 01-06-21)

Nationalencyklopedin (2021b). *Retorik*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/retorik> (Hämtad 09-05-21)

Nationalencyklopedin (2021c). *Elit*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/elit> (Hämtad 09-05-21)

Nationalencyklopedin (2021d). *Offentlighetsprincipen*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/offentlighetsprincipen> (Hämtad 09-05-21)

Newburn, Tim (2017). *Criminology*. 3. uppl. London: Routledge.

Norén Bretzer, Ylva (2017). *Sveriges politiska system*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Poddtoppen (2021). *Topplistan*. <https://poddtoppen.se/kategori/topplistan> (Hämtad 07-03-21)

Polismyndigheten (2021). *Kontrollera egna uppgifter*. <https://polisen.se/tjanster-tillstand/belastningsregistret/kontrollera-dina-uppgifter-i-belastningsregistret/> (Hämtad 12-04-21)

Ragnå, Erik Victor (2014). *Grundlagsskyddad yttrandefrihet på internet - En analys i kölvattnet av Lexbase*. Diss., Uppsala universitet. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:722062/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 10-02-2021)

Riksarkivet (2021). *TF 250 år*. <https://riksarkivet.se/tf-250-ar> (Hämtad 10-05-21)

Scaramuzzino, Gabriella (2017). Att studera interaktion mellan individer och grupper som diskuterar brottsliga handlingar på internet. Mallén, Agneta (red.). *Kriminologiska metoder och internet*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Seftigen, Alexandra (2019). *Kriminellas revansch i samhället: En kvalitativ studie av kriminellas återanpassning i samhället efter frihetsberövning*. Diss., Lund universitet. <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=9005366&fileId=9005369> (Hämtad 10-02-2021)

SFS 1998:204

SFS 1991:1469

SFS 1974:152

Strömbäck, Jesper (2009). Medialisering och makt: en analys av mediernas politiska påverkan. *Statsvetenskaplig tidskrift* 110(4): 385-405 <https://journals-lub-lu-se.ludwig.lub.lu.se/st/article/view/8132> (Hämtad 05-05-2021)

Svenska Dagbladet (2020). *Att förbjuda Lexbase kan slå tillbaka hårt*. <https://www.svd.se/att-forbjuda-lexbase-kan-sla-tillbaka-hart> (Hämtad 27-05-21)

Svenska Dagbladet (2021). *Vem ska grundlagen skydda?* <https://www.svd.se/vem-ska-grundlagen-skydda> (Hämtad 27-05-21)

Sveriges Domstolar (2021). *Beställ domar, beslut eller handlingar*. <https://www.domstol.se/domar-och-beslut/bestall-domar-beslut-eller-handlingar/> (Hämtad 12-04-2021)

Tryck- och yttrandefrihetskommittén (2020). *Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten* (SOU 2020:45). Stockholm: Justitiedepartementet

Verifiera (2021). *Om tjänsten*. <https://verifiera.se/sidor/om-tjansten> (Hämtad 27-05-21)

Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (2014). *Massmedier: nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*. 11. uppl. Stockholm: Ekerlid

Wickham, Gary (2013). Foucault and Law. Banakar, Reza & Travers, Max (red.) (2013). *Law and social theory*. 2. uppl. Oxford: Hart publ.